

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcina 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 41

Poznań, czwartek dnia 26 stycznia 1933

Rok XXVIII

Poznań, 25 stycznia.

Czy Japonia opuści Ligę Narodów?

Zatarg chińsko-japoński o Mandżurję wszedł na terenie Ligi Narodów w nową fazę, która może doprowadzić do daleko idących następstw.

Tak zwany komitet dziewiętnastu, mający z ramienia Zgromadzenia Ligi Narodów załatwić spór chińsko-japoński w drodze porozumienia, wydał komunikat, stwierdzający, że uważa tę swoją misję za skończoną. Wszelkie próby ugody, na które zgodziłyby się zarówno Chiny, jak i Japonia, zawiodły całkowicie. Wobec tego komitet dziewiętnastu postanowił przystąpić do wydania opinii o zatargu na Dalekim Wschodzie w drodze arbitralnej na podstawie ustępu 4 artykułu 15 paktu Ligi, nie pytając o zdanie stron zainteresowanych.

Jak się przedstawiała ostatnia faza rokowań? Liga Narodów, która została wciągnięta w sprawę ją kompromitującą, bo wykazującą jej bezsilność, postanowiła obecnie wycofać się z honorem z nieprzyjemnej awantury. Z tego nastawienia zrodził się projekt, by komitet dziewiętnastu powierzył załatwienie sporu komisji concyliacyjnej, złożonej z pięciu państw, należących do Ligi Narodów, oraz z Rosji i Stanów Zjednoczonych, które do Ligi Narodów nie należą. Projekt uchwały, który miał zaproponować tego rodzaju postępowanie, zawierał poza tym ustęp, krytykujący działalność Japonii w Mandżurji. Ustęp ten wprowadzono na podstawie raportu komisji Lyttona, która badała z ramienia Ligi Narodów położenie na miejscu w Mandżurji. — Wnioski tej komisji wywołały — jak wiadomo — w Japonii żywe niezadowolone.

Rząd japoński w odpowiedzi na to oświadczył, że nie zgodzi się na udział w pracach concyliacyjnych Rosji i Stanów Zjedn. oraz na jakąkolwiek krytykę postępowania Japonii w Mandżurji. Komisja dziewiętnastu próbowała pójść na ustępstwa. Chciała zrezygnować ze współpracy Moskwy i Waszyngtonu, byleby tylko utrzymać w rezolucji wzmiankę o Mandżurji. Rząd tokijski pozostał niewzruszony.

Jednocześnie delegacja chińska oświadczyła, że ona ze swej strony nie zgodzi się na jakąkolwiek zmianę w projekcie rezolucji, która byłaby ustępstwem dla Japonii. Chińczycy dowiedzieli poza tym, że Liga Narodów chciałaby obecnie doprowadzić do bezpośrednich rokowań chińsko-japońskich, tymczasem położenie Chin jest dziś znacznie gorsze niż w chwili rozpoczęcia zatargu, kiedy z całym zaufaniem oddali spór Lidze Narodów. Instytucja genewska zajmuje się tą sprawą od blisko półtora roku, nie może zatem wycofać się ze sprawy, pozostawiając Chiny oko w oko z przeciwnikiem, który, wyzyskując bezsilność Genewy, przemocą zdobył część chińskiego terytorium.

Ratowanie autorytetu Ligi Narodów wpłynęło w ostatniej chwili na zwrot antyjapoński, jaki zaznaczył się w ubiegłym tygodniu w Genewie. Podobno nie bez wpływu na tę zmianę nastrojów było dojdzie do władzy we Francji pp. Paul Boncoura i Cota, zwolenników idei Ligi Narodów. Również Anglia zaczęła objawiać, prawdopodobnie pod naciskiem Stanów Zjedn., coraz większe niezadowolenie.

Tymczasem na Dalekim Wschodzie zaszły wypadki, świadczące, że Japonia nie tylko nie zamierza ustępować, ale zdecydowana jest umocnić swoją politykę i swoje zdobycze na Dalekim Wschodzie. Wojska japońskie zajęły więc

W błędnym kole długów wojennych

Nowy projekt Chamberlaina - Zaciągnięcie jednorazowej pożyczki w Ameryce — Lord Reading udaje się w specjalnej misji do Stanów Zjedn.

Londyn, 25. 1. (Tel. wł.) Zwykle dobrze poinformowany współpracownik dziennika „Daily Herald” przypuszcza — w związku z ogłoszoną wczoraj mową Chamberlaina w Leeds, (w hrabstwie York, w środkowej Anglii, wielkie centrum przemysłu węglowego, żelaznego i płóciennego — red.) że minister skarbu zamierza uregulować angielski dług wojenny przez zaciągnięcie jednorazowej pożyczki w Stanach Zjednoczonych, z której wpływy przeszłyby bezpośrednio w ręce rządu amerykańskiego, podczas gdy Anglia spłacałaby procenty i amortyzowała pożyczkę.

Takie załatwienie sprawy uzależnione byłoby od dwóch warunków:

1. Stany Zjednoczone nie będą żądały zbyt wygórowanej sumy;
2. Procenty nie mogą być wysokie, aby nie sprawiły Anglii wielkich trudności w spłaceniu.

Wszystko sprowadza się do tego, że angielski dług wojenny należałoby znacznie obniżyć.

Londyn, 25. 1. (PAT.) Min. spraw zagr. Simon udał się we wtorek do Genewy. Poprzednio odbył on dłuższą naradę z Mac Donaldem. Dotyczyła ona spraw rozbioru. Po odjeździe Simona premier przyjął lorda Readinga i odbył z nim przeszło godzinną konferencję.

W związku z tym krąży pogłoski, że lord Reading ma wyjechać do Waszyngtonu z mandatem rządu brytyjskiego celem odbycia wyjaśniających rozmów z Rooseveltem.

Misja lorda Readinga miała by polegać na wyjaśnieniu Rooseveltowi sy-

tuacji, w jakiej znajduje się Wielka Brytania i skłonieniu go do udzielenia moratorium aż do czasu zdecydowania sprawy parytetu złotowego i taryf celnych na wszechświatowej konferencji ekonomicznej.

„Gadzinowy fundusz” na usługach Hitlera

Berlin, 25. 1. (PAT.) Na posiedzeniu komisji budżetowej Reichstagu poseł socj. dem. Schmidt wystąpił z rewelacjami w sprawie subwencjonowania z funduszu pomocy wschodniej, nie tylko wielkich majątków ziemskich, posiadanych przez junkrów, ale również i partii nar.-socj. Mówca stwierdził, że w kilkunastu wypadkach wypłacono ze wspomnianego funduszu znaczne sumy organizacjom hitlerowskim.

Dyr. ministerjalny Reinhard, odpowiadając na zarzuty przyznał, że z funduszu pomocy wschodniej rozpo-

częto odłożenie majątków dwóch członków rodziny Schöneich-Carolath, spokrewnionej z b. cesarową Hermią. W innych wypadkach udzielano pożyczki i gwarancje państwowe.

Również wypowiedział się w tej sprawie minister rolnictwa Braun, który oświadczył, że nie wie, jak można praktycznie zasilać stronnictwa polityczne lub inne organizacje tego rodzaju z funduszu pomocy wschodniej za pośrednictwem właścicieli ziemskich, gdyż pieniądze te wypłaca się nie rolnikom, lecz wierzycielom.

Powrót biskupa-męczennika z sowieckiej kaźni

Wilno, 25. 1. (Tel. wł.) „Dziennik Wileński” donosi z Dyneburga:

Rozeszła się tu wiadomość, że w drodze z Rosji sowieckiej do Rygi przybywa na krótki pobyt wielki męczennik za wiarę ks. bisk. Bolesław Słoskan zwolniony na drodze wymiany więźniów politycznych przez bol-

szewików. Wiadomość ta poruszyła całe społeczeństwo katolickie Dyneburga.

Z Rygi na powitanie ks. bisk. Słoskana przybyła specjalna delegacja z ks. bisk. Ranzanem wiceprezesem sejmiku lotewskiego. Na dworcem kolejowym zgromadziła się dziesiątka szkół polskich i liczni przedstawiciele społeczeństwa.

Gdy pociąg przybył z granicznej stacji sowieckiej w drzwiach wagonu ukazała się wymizerowana, blada postać ks. bisk. Słoskana. Ubrany był w podarty kubraczek i zniszczoną czapkę. Ciężkie ślady przeżytej niewoli wyryte były na wychudłej twarzy. Ludność zebrana na dworcu ogarnął szloch. Zaczęto prosić o błogosławieństwo. Głębokie wzruszenie ogarnęło obecnych. Po krótkim postoju w Dyneburgu pociąg ruszył w dalszą drogę do Rygi żegnany serdecznie przez wszystkich.

Okres męczennika biskupa Słoskana rozpoczął się w 1921 r., gdy jako wikariusz kościoła św. Katarzyny w Petersburgu stanął na czele delegacji parafian, która udała się do władz bolszewickich, prosząc o uwolnienie z więzienia ks. bisk. Ciepłaka, późniejszego arcybiskupa metropolity wileńskiego i ks. prał. Butkiewicza zamordowanego przez czekistów. Całą delegację wówczas aresztowano i zesłano na przymusowe roboty pod Petersburgiem. Ks. bisk. Słoskan od dnia tego całkowitej wolności już nie odzyskał.

Został on przed 10 laty mianowany biskupem diecezji leningradzkiej, a przed 5 laty został aresztowany i deportowany na wyspy Sołowieckie, gdzie przebywał przeszło 3 lata, poczem na mocy amnestji utaskawiony i zesłany na osiedlenie do Turuchańska (w Syberji, za Krasnojarskiem).

Od szeregu lat toczyły się rokowania w sprawie oswobodzenia biskupa i uzyskania zezwolenia na jego wyjazd. Dopiero teraz władze sowieckie zgodziły się na wydanie wzajemian za jednego z wybitnych działaczy komunistycznych, odbywających karę więzienia na Łotwie. Przed dostarczeniem ks. bisk. Słoskana do granicy lotewskiej spędził on kilka miesięcy w więzieniu butyrskim w Moskwie.

Zima sroży się wszędzie

Mrozy dotarły nawet do Indji i do Hiszpanji

Berlin, 25. 1. (Tel. wł.) Temperatura w Berlinie spadła dziś do 20 stopni poniżej zera.

W Prusach Wschodnich panuje taki mroz, jak podczas pamiętnej zimy 1928/29. W Królewcu notowano dziś rano 28 stopni poniżej zera, a w Szczecinie 25 stopni.

Londyn, 25. 1. (Tel. wł.) Nawet

Szan-haj-kwan, stanowiący bramę do prowincji Dżehol, a następnie zaczęły obżadać samą tę dzielnicę z zamiarem przyłączenia jej do państwa mandżurskiego. To wszystko działo się w okresie narad genewskich.

Premier japoński Uszida z całą otwartością wyznał w wielkiej mowie, że prowincja Dżehol musi być przyłączona do Mandżurji, gdyż leży z drugiej strony słynnego „muru chińskiego”, stanowiącego, jego zdaniem, naturalną granicę Chin. Należy tu zaznaczyć, że „mur chiński” znajduje się w odległości 80 km. od Pekinu.

Przemówienie premiera japońskiego było niezwykle zdecydowane. Widać, że Japonia systematycznie wykonuje swój plan i że nie zamierza się cofnąć. Czegóż zresztą może się obawiać? Chiny są rozbite. Stany Zjedn. pogrążone w kryzysie i niezdolne do czynnej akcji. Rosja wyraźnie wystraszona i ustępliwa. Bojaźliwe stanowisko Moskwy wywołało już ten efekt, że Japonia odrzuciła ostatecznie jej propozycję zawarcia rosyjsko-japońskiego paktu nieagresji. Odmowa ta stanowi drugi sensacyjny moment przemówienia szefa rządu tokijskiego. Świadczy ona, że sytuacja na Dalekim Wschodzie komplikuje się i zaostrza oraz, że Japończycy czują

się bardzo pewni siebie. Japonia wyrasta na pierwsze i jedyne mocarstwo azjatyckie. Czy Rosja będzie mogła się z tem pogodzić na dłuższą metę? Czy pogodzią się Stany Zjednoczone? I co zrobi Liga Narodów?

Par yż, 25. 1. (PAT.) Temperatura w całej Hiszpanji obniżyła się ostatnio znacznie przy równoczesnych obfitych opadach śnieżnych.

Liga Narodów wie doskonale, że kapitulacja jej wobec Japonii oznaczać będzie ostateczną kompromitację hasel genewskich, z czegoby członkowie Ligi nie omieszkali wyciągnąć wniosków politycznych. Natomiast w razie próby wywarcia nacisku na Tokio, Japonia opuści Ligę Narodów, rozbijając jej uniwersalność. Instytucja genewska stanęła przed tragicznym dylematem. Pozytywnie są zajęte i trzeba będzie się zdecydować. Albo — albo. Bo czy znajdzie się już dziś formuła kompromisowa?

Ponad wszystkim bowiem gorące radykalna zmiana, jaka już zaszła w układzie sił politycznych w Azji. Wyrzuciła ona wpływ na stosunki w całym świecie. Odbija się przedewszystkiem na najbliższych rokowaniach, zarówno w sprawie rozbioru, jak i w sprawie długów. W Azji rozrasta się potęga japońska, która podkreśla swoją niezależność wobec wszystkich mocarstw i wobec Ligi Narodów. Rasa żółta znów wysuwa się na czoło...

Rok Święty

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Rzym, 23 stycznia.

Dzwony Bazyliki św. Piotra rozgłoszają światu katolickiemu w niedzielę 15 stycznia, że zbliża się chwila zapowiedzianego Roku Świętego. Uroczysta zapowiedź tego wielkiego zdarzenia nastąpiła w portyku Bazyliki z zwykłą w tych wypadkach okazałością.

Najpierw na sali tronowej zebrali się członkowie kancelarii apostolskiej, to jest tego urzędu papieskiego, który wykonuje i publikuje bulle papieskie, kolegium protonotarjuszów i dwór papieski. Najstarszy z prałatów kancelarii papieskiej podał Ojcu św. bullę „Quod Nuper” zapowiadającą Rok Święty, a Papież wręczył ją dziekanowi kolegium protonotarjuszów z poleceniem odczytania jej publicznie najpierw w portyku Bazyliki św. Piotra, a potem w 3 dalszych bazylikach patriarchalnych t. z. u św. Pawła za murami, u św. Jana w Lateranie i u Matki Boskiej Większej.

To też zaraz po wręczeniu orędzia papieskiego udali się upewnocnieni w uroczystym pochodzie z Watykanu do portyku św. Piotra, aby tam zebrany rzeszom oznajmić wesołą nowinę, iż w myśl postanowienia Ojca św. 2 kwietnia tego roku rozpocznie się Rok Święty, ku uczczeniu upływu 19 set lat od chwili, gdy na krzyżu Golgoty spełniło się Odkupienie Świata.

Zwykła tradycja Kościoła od wieków przewiduje lata jubileusowe, czyli tak zwane miłościwe lata, co 25 lat.

I sami przed niespełna 8 latami takie miłościwe lato przeżywalimy. Tradycja chrześcijańska tu sięga roku 1300, w którym to Bonifacy VIII pierwszy Rok Święty dla Świata chrześcijańskiego ogłosił. Niezwykle to i nowe zdarzenie ówczesnie silny wywołało odgłos w całym świecie, a Głotto swym nieśmiertelnym pędem uwiecznił chwilę ogłoszenia jubileuszu w fresku, zdołającym dzisiaj bazylikę św. Jana w Lateranie.

Od tego czasu sześć z górą wieków przeszło nad Kościołem i światem, a w tym czasie zapisały kroniki Kościoła 24 miłościwych lat. Pierwotnie było myślą Bonifacego VIII, aby Rok Święty był obchodzony tylko przy zmianie wieku, co 100 lat, lecz już Klemens VI, odpowiadając jubileusz na rok 1350, co odpowiadało tradycji Starego Testamentu, gdzie co 50 lat święcono jubileusz. Urban VI już w roku 1389 zwołał trzecie miłościwe lato, lecz w czasie jego trwania umarł, tak że zakończył je Bonifacy IX, który następny jubileusz ogłosił na rok 1400. Przeciąg 50 lat zdał się jednak za długim, więc Marcin V. rozszerzył zapowiadanie jubileuszów na termin 25-letni; tak, że od roku 1425 co 25 lat obchodzono miłościwe lata. I tak w r. 1450 obchodził go Mikołaj V., 1475 Sykstus IV., 1500 Aleksander VI., 1525 Klemens VII., 1550 Juliusz III., 1575 Grzegorz XIII., 1600 Klemens VIII.; 1625 Urban III.; 1650 Innocenty X.; 1675 Klemens X.; 1700 Innocenty XII i Klemens XI.; 1725 Benedykt XIII.; 1750 Benedykt XIV.; i 1775 ogłosił jubileusz Klemens XIV, a obchodził go Pius VI.

Roku 1800 miłościwego lata nie było z powodu niepokojów czasów napoleońskich, uwięzieniu i śmierci Piusa

VI. Dopiero Leon XII. w roku 1825 obchodził go solennie.

Nie było jubileuszu w roku 1850, gdyż były to czasy dla Rzymu i papieża trudne. Pius IX przebywał w Gaecie a w Rzymie panoszyła się rewolucja.

Również rok 1875 nie odpowiadał radości, jaką cechuje myśl jubileuszową, były to przecież czasy tuż po okupacji Rzymu przez Garibaldię i króla Sabaudzkiego. Pius IX ogłosił coprawda miłościwe lato, ale uchylił wszystkie z nim połączone uroczystości.

Dopiero nasze stulecie pamięta znowu dwa uroczyste lata święte w roku 1900 ogłoszone przez Leona XIII i 1925 przez dziś panującego nam Piusa XI.

Obecnie promulgowany Rok Święty nie jest więc w rzeczy samej „zwyczajnym” lecz „nadzwyczajnym” miłościwym latem. Nie ma to przecież oznaczać, że jest on mniejszego znaczenia niż lata „zwyczajne”. Owszem, w myśl papieża ma on być solenniejszy, niż wszystkie dotychczasowe, gdyż ogłoszony jest ku pamięci zdarzenia większego, niż wszystkie inne sprawy, bo zbawienia świata; ma on być według bulli papieża wypow. przy wręczeniu bulli, „większym niż jubileusz zwyczajny, największym z wszystkich, jak nieskończoną jest wielkość, godność i dobroć zdarzeń, do których się odnosi, to jest dzieła dokonanego przed wiekami, naszego Odkupienia”. Ojciec św. obiecuje sobie, jak powiada w bulli, że miłościwe lato przyniesie całemu światu, zagrożonemu w ucisku materialnym i duchowym, zgnębionemu niesnaskami pokój, zgodę i powodzenie narodowe, a kościołowi przynależną mu wolność.

Nie wiadomo jeszcze dzisiaj, jakie ceremonie towarzyszyć będą uroczystości rozpoczęcia Roku Świętego, co nastąpi z początkiem kwietnia.

Tradycja zwykłych lat jubileuszowych rozpoczynała uroczystości otwarciem bram jubileuszowych w 4 większych bazylikach, które to bramy poza trwanie jubileuszu są zamknięte.

Czy i tego roku otworzą się bramy, zamknięte po skończonym roku 1925, niewiadomo. Pewnym natomiast jest, że zasięg jubileuszu ograniczy się na ten rok do samego Rzymu, tak iż odpusty jubileuszowe uzyskać będzie można tylko w Wiecznym Mieście, przy spełnieniu przepisanych warunków.

W najbliższych dniach ogłoszone będą odnośne orędzia papieskie, mówiące o szczegółach i warunkach, rozporządzające to, co już bulla ogłaszająca jubileusz powiedziała. Szeroko zakreślony komitet powołany już, zajmie się przygotowaniem uroczystości i udogodnieniem pielgrzymom pobytu; bo pomimo trudnych czasów, liczy się na duży napływ pątników, których niewątpliwie pociągną i wzniosła myśl przewodnia jubileuszu i święte relikwie Meki Pańskiej, liczące w Rzymie zgromadzone, a specjalnie uprzątnione pielgrzymom, i zapowiedziane uroczystości beatyfikacyjne i kanonizacyjne, których cały szereg odbędzie się w ciągu Świętego roku.

QUASIMODO.

Taktyka sejmowa „sanacji”

Sejm, jako plenum, znalazł się znowu na ferjach, — tym razem „małych”. W bieżącym tygodniu nie będzie żadnego posiedzenia, mają pracować tylko komisje. Prawdopodobnie pod sam koniec stycznia odbędzie się jeszcze jedno lub odbędzie się najwyżej dwa plenarne posiedzenia dla uprzątnięcia drobnych spraw, poczem od 3 lutego rozpocznie się doroczne młócenie budżetu, które potrwa 10—12 dni. Następnie ta sama operacja odbędzie się w Senacie.

Poza t. zw. ustawą konwersyjną Sejm w ciągu trzech miesięcy formalnego trwania sesji nie zrobił nic. Trzy wielkie sprawy, któremi są: ustawa samorządowa, zniesienie autonomii szkół akademickich oraz wielki scaleniowy projekt ubezpieczeniowy, odkładane są na koniec sesji, po zatwierdzeniu budżetu. Rzecz znamienita, że nad projektem ubezpieczeniowym, który leży w Sejmie już drugi rok, komisja ochrony pracy rozpoczyna obrady dopiero we wtorek.

Nie jest to przypadek, ale przemyślna taktyka. Jak wiadomo, konstytucja ustala ścisłe terminy dla uchwalenia budżetu i zapewnia sesji budżetowej pewnego rodzaju nietykalność. W drodze słynnych „interpretacji” urwano

niej w r. 1929 cały miesiąc i praktykę tę zastosowano także w latach 1931 i 1932, ale na dalsze ograniczanie nie znalaziono narazie sposobu.

Wynika z tego pewne „uszywnienie” praw Sejmu, polegające na tem, że sprawy, wprowadzone na porządek dzienny przed uchwaleniem budżetu, w toku prac nad nim, nie mogą być usunięte przez odroczenie lub zamknięcie sesji.

Wprawdzie rząd ma arytmetyczną większość w Sejmie, mogąca zawsze wszystko uchwalić po jego myśli, ale w tej większości powstają coraz częściej tarcia i różnice poglądów, które w czasie dyskusji nietykalność mogą być w sposób niemyły dla rządu ujawnione, ale stworzyć nawet niebezpieczną sytuację, wymagającą zamknięcia „wolnej trybuny” przy ul. Wiejskiej. Te obawy zachodzą zwłaszcza w ustawie o szkołach akademickich, która ma wyraźnych przeciwników w kołach „sanacyjnych”, i w projekcie ubezpieczeniowym, gdzie może dojść do poważnego konfliktu między grupą robotniczą Moraczewskiego z jednej a rolnikami i przemysłowcami z drugiej strony.

Dlatego to rząd chce sobie „elastycz-

nić” sytuację w Sejmie w ten sposób, aby po zatwierdzeniu budżetu móc każdej chwili zamknąć sesję, gdyby na jej horyzoncie ukazały się głośniejsze chmury.

Metodę tę możemy określić jako „splawianie względne”. Natomiast bezwzględne splawianie ulegają niemiłe dla rządu wnioski opozycji. Z tego, co zgłosiła opozycja na początku sesji, sam Klub Narodowy wniosł około 20 wniosków, wybiera się sprawy formalno-prawne, jak np. uchylene dekretów, lub nieprzedłożenie Sejmowi paktu o nieagresji i te się zatapia. Natomiast wnioski z zakresu kontroli, zawierające zarzuty różnych nadużyć, są odraczane.

Taki jest np. los wniosku Klubu Narodowego, domagającego się ogłoszenia składu rad administracyjnych i dyrekcji przedsiębiorstw państwowych oraz wykazu pobieranych przez członków tych ciał pensji, tantjem, remuneracji itp. Dwa razy zapowiadano już rozprawę nad tym wnioskiem w komisji skarbowej i za każdym razem zapowiedź tę odwoływano. Tylko w prasie „sanacyjnej” usiłuje się lansować pogląd, że to... tajemnice handlowe przedsiębiorstw (?).

Inne rzeczy, jak oślawioną sprawę nadużyć w budownictwie pocztowym, usuwa się z porządku dziennego, tłumacząc się, że są one przedmiotem dochodzeń sądowych. Nawet przewodniczący z ramienia B. B. komisji budżetowej p. Byrka nie zgodził się w teorii na takie postawienie sprawy, ale w praktyce poszedł po linii „sanacyjnej” referenta bo odroczył rozpatrywanie wniosku na później.

Nadużycia funduszu „Osthilfe”

Centrowe i lewicowe pisma niemieckie donoszą, że sprawa nadużyć na tle „Osthilfe” przybiera rozmiary prawdziwej panamy.

Jak stwierdzają niektóre dzienniki niemieckie, istota rzeczy polega na tem, że małe koło wielkich posiadaczy ziemskich wyszukując stosunki pokrewieństwa czy znajomości z miarodajnymi osobistościami, dostawało poważne subwencje z funduszu, przeznaczonego na t. zw. pomoc wschodnią, obracając w ten sposób uzyskane sumy nie na sarnacje swych zagrożonych majątków, lecz dla zaspokojenia swojej „potrzeby luksusu”.

Jedno z pism centrowych przytacza szereg wypadków tego rodzaju nadużyć, dotyczących również i osób, które w życiu dzisiejszym Niemiec odgrywają wielką, choć zakulisową rolę. Znajduje się między nimi również i stary hr. Oldenburg - Januschau, posiadający wielkie znaczenie w otoczeniu prezydenta Hindenburga. Jak donosi owo pi-

Tg 824

224

P. minister Piéracki w sprawie skonfiskowania „Gazety Bydgoskiej” za wydrukowanie wniosku Klubu Narodowego zrobił piękny giest i pouczył podwładne sobie organy, że tego robić nie wolno. Ale „sanacyjna” większość Sejmu znalazła inny sposób chowania pod korcem nieprzyjemnych dla siebie rzeczy, polegający na niedopuszczeniu ich na porządek dzienny obrad.

Taktyka ta jest krótkowzroczna i mało skuteczna. Prawda zawsze na wierzch wychodzi i to w tem wyraźniejszej postaci, im dłużej ją się stara ukrywać. M. K.

Deficyt skarbowy w grudniu

W grudniu r. ub. dochody skarbowe wynosiły 179,2 milj. zł., zaś wydatki 188,4 milj. zł., deficyt zatem wynosi 9,2 milj. zł. Od początku roku budżetowego dochody wynosiły 1.459,4 milj. zł. (nie wliczając 70 milj. zł. kredytu bezprocentowego z Banku Polskiego). Wydatki w tym samym okresie wynosiły 1.680 milionów zł., deficyt zatem w ciągu pierwszych trzech kwartałów roku budżetowego 1932/33 doszedł do 220,6 milj. zł.

Zmiana komisarza rządu w Gdyni

W najbliższym czasie ma nastąpić zmiana na stanowisku komisarza rządu m. Gdyni. Dotychczasowy komisarz, Seweryn Czerwiński zamianowany został wicewojewodą stanisławowskim, które to stanowisko zajmował dotychczas p. Stefan Sokół.

Natomiast dotychczasowy wicewojewoda stanisławowski p. Sokół obejmie stanowisko komisarza rządu m. Gdyni.

Sprawa toruńskiego sądu apelacyjnego

„Dzień Pomorski” donosi, że sąd apelacyjny w Toruniu prawdopodobnie nie będzie skasowany.

W obronie wolności prasy

Uchwała Syndykatu Dziennikarzy Krakowskich

Z Krakowa donoszą: W tych dniach odbyło się walne zebranie Syndykatu Dziennikarzy Krakowskich. Zebranie to uchwalilo m. i. rezolucję w sprawie wolności prasy, stwierdzającą, że kardynalna zasada wolności prasy, jako instytucji dobra publicznego, jest nieraz tak w praktyce cenzuralnej, jak i w chaosie przepisów naruszana. Wydział Syndykatu wniósł sprawę tę wnieść pod obrady Związku Dziennikarzy R. P. do wspólnego zajęcia stanowiska przez całość reprezentacji dziennikarstwa polskiego, stojącego na gruncie państwowości polskiej.

Uchwała ta jest o tyle znamienita, że większość w Syndykacie Dziennikarzy Krakowskich mają żywi „sanacyjni”.

Samobójstwo konsula amerykańskiego

Praga, 25. 1. (PAT.) Konsul amerykański w Pradze, Davis popełnił samobójstwo, rzucając się z najwyższego piętra klatki schodowej w hotelu, gdzie zamieszkał. Davis zabił się na miejscu.

Młodzież Wszepolska

Zebranie sekcji Koleżanek

odbędzie się w piątek, dnia 27 b. m. o godz. 20 w lokalu M. W. Referat wygłosi p. Feliks Kończal. Obecność koleżanek obowiązkowa.

„Cztery mocarstwa arbitrami świata”

Rewelacje „Journal de Geneve” o planie min. Simona — Wszystkie sprawy decydowałyby po wspólnym porozumieniu Anglii, Francji, Niemiec i Włoch, wykluczając Ligę Nar.

Genewa, 25. 1. (PAT.) „Journal de Geneve” zamieszcza obszerną depeszę z Londynu pod tyt. „Cztery mocarstwa arbitrami świata. — Plan przeciw Lidze Narodów i mniejszym państwom.”

Depesza omawia rzekomy plan Mac Donalda i Simona i stwierdza stałą ścisłą współpracę grupy mocarstw: Wielkiej Brytanji, Francji, Niemiec i Włoch. Dziennik twierdzi że według krążących w Londynie pogłosek Simona irytuje, że polityka Wielkiej Brytanji w Lidze jest często krzyżowana przez t. zw. mniejsze państwa. Uważa on poza tem procedurę genewską za zbyt powolną i sądzi, że w ramach grupy 4 państw możnaby dojść

do szybszych decyzji. Simon zdołał przekonać Mac Donalda.

Korespondent podkreśla jednak, że realizacja tego planu natrafi na szereg przeszkód, w szczególności ze strony Francji, która czułaby się izolowaną, a następnie Polski i Czechosłowacji, które bardzo poważnie aspirują do roli wielkich mocarstw europejskich.

Zwróciwszy uwagę na słabnącą akcję polityki zagr. Z. C. S. R. korespondent kończy, że Polska i Mała Ententa czują się silniejsze od swych ewentualnych przeciwników i trudno przypuszczać, aby poddały się decyzjom mocarstw, mając możność wypowiedzenia swego zdania i obrony swoich interesów na terenie genewskim.

Wieczór polski w Londynie

Sugerowanie Polsce sprawy rewizji granic równa się spowodowaniu kataklizmu na Europie

Londyn, 25. 1. (PAT.) Odbył się tu wieczór polski, zorganizowany przez ruchliwą angielską instytucję „All British Assotiation”, której działalność zmierza do szerzenia przyjaźni między narodami.

Sala licząca 1.000 miejsc była natłoczona. Wieczór zagałi ambasador amerykański, poczem znany publicysta angielski, „Augur” (Poljakow), współpracownik „Timesa” wygłosił referat o dzisiejszej sytuacji Polski. Mówca podkreślił znaczenie traktatu wersalskiego, jako wprowadzającego zasadę równości demokratycznej w stosunki międzynarodowe. Wyrazem tych tendencji było przywrócenie do życia państwa polskiego, którego prastara kultura przetrwała okres wielu lat obcego panowania dzięki bohaterstwu całego narodu. Przez 140 lat ambasada polska w Londynie była zamknięta.

Obecnie istnieje ona znowu, jako symbol sprawiedliwości dziejowej.

Mówca określił Polskę, jako czynnik pokoju, oparty na przesłankach równości międzynarodowej, które są podstawą paktu Ligi Narodów. Polska pragnie normalnego sąsiedzkiego współżycia na swej granicy zachodniej i nie jest winna, że ta właśnie tego stanu niema.

W sprawie bezpieczeństwa i nienaruszalności granic niema różnicy zdań w Polsce. Ta jednolitość narodowa nie jest gołosłowna. Są pewne rzeczy w polityce, których Polacy nigdy nie przyjmą. Sugerowanie im koncesji poczytywanej za zdradę światowej sprawy, równa się spowodowaniu na Europie kataklizmu.

Po tem przemówieniu nastąpiła część koncertowa.

Socjaliści chcieliby rozbroić Francję

Wszystkie ich wnioski zmierzające do tego zostały odrzucone

Paryż, 25. 1. (Tel. wł.) Komisja finansowa izby francuskiej przyjęła już w trzecim czytaniu budżet wojskowy, zredukowany o 638 milionów franków. Wniosek socjalistyczny o zmniejszenie budżetu o półtora miljarda franków odrzucono 20 głosami przeciw 11. Odrzucono również dalsze wnioski socjalistyczne o wstrzymanie na rok bieżący

ćwiczeń rezerwistów i budowy pancernika „Dunquerque” oraz na jeden rok planu rozbudowy floty. W posiedzeniu uczestniczyli obok premiera Boncoura, również ministrowie wojny i marynarki oraz min. finansów Cheron, który zapowiedział, że będzie bronił przedłożenia rządowego na posiedzeniu izby, naznaczonym na czwartek.

Zaburzenia antyżydowskie we Wrocławiu

Berlin, 25. 1. (PAT.) Antysemityczne manifestacje na uniwersytecie wrocławskim przybrały niezwykle ostrą formę.

Z powodu wznowienia wykładów prof. Cohna do gmachu uczelni wkroczyło zgórą 200 studentów nacjonalistów i urządziło niezwykłą wrzawę na korytarzach i w salach wykładowych, uniemożliwiając prace. Tym razem manifestanci nie zadowolili się okrzykami i pieśniami bojowymi, lecz rzu-

cali bomby tżawiące i cuchnące na korytarzach, a w jednej z budek telefonicznych spowodowali wybuch petardy. Rektor wezwał do gmachu uniwersyteckiego policję, która wyparia demonstrantów i dokonała licznych aresztowań. Przed gmachem uniwersytetu tłum, złożony z nacjonalistów, urządził hałaśliwą manifestację, wznosząc okrzyki antyżydowskie. Policja z trudem rozproszyła manifestantów.

Rumunja pośrednikiem między Włochami a Jugosławiją?

Wiedeń, 25. 1. (PAT.) Korespondent bukareszteński „Neue Freie Presse” podaje z okazji wizyty jugosłowiańskiej pary królewskiej następującą uwagę:

„Minister Titulescu starał się nadać wizycie charakter nie tylko rodzinny, lecz także i polityczny. Rumuńsko-włoski pakt przyjaźni został przedłużony o 6 miesięcy. Pakt ten umożliwił Rumunii bez naruszenia swej przyjaźni do Włoch działanie w tym

kierunku, by także i Jugosławija szukała porozumienia z Włochami.

Rumunja jest gotowa zaoferować obu państwom swe usługi pośrednika. Rumunja jest zgodna z Jugosławiją w tem, że Bałkan powinien należeć do narodów bałkańskich. Obydwa państwa dążą do niezawisłości gospodarczej i narodowej Albanji pod warunkiem, że Jugosławiji uda się doprowadzić do odprężenia swych obecnych stosunków do Włoch.

Siewcy fermentu

Gdańsk, 25. 1. (Tel. wł.) Gdański związek organizacji pracodawców uchwalił, że spodziewa się, iż Liga Narodów „zażąda natychmiast” od Polski respektowania zawartych umów i przekona się o groźbie sytuacji wolnego miasta, spowodowanej „narusze-

niem traktatów przez Polskę”. W rezolucji tej „Danziger Neueste Nachrichten” wyczytał „rozpaczą” i — dążenie do wydzielenia wolnego miasta Gdańska z polskiego obszaru celnego.

W powyższy sposób decydujące sfery gdańskie stwarzają publiczną opinię. W rezolucji jakiejś organizacji znajdują nieistniejące żądania i „od-

krycie” to lansują dalej, aby do reszty pogłębić nieporozumienie polsko-gdańskie. S. B.

Herriot w Warszawie?

Warszawa, 25. 1. (Tel. wł.) „Wieczór Warszawski” notuje pogłoskę o zamierzonym przyjeździe do Warszawy b. premiera francuskiego Edwarda Herriota, którego zaproszono na dwa odczyty, o Szopenie i o kryzysie współczesnej kultury. Herriot nie udzielił jeszcze odpowiedzi, czy propozycję przyjmie. (w)

Deficyt skarbowy

Warszawa, 25. 1. (Tel. wł.) Dochody skarbu państwa wynosiły w grudniu 179 222 000 zł, wydatki osiągnęły sumę 188 365 000 zł. Niedobór w grudniu wynosi zatem 9 143 000 zł.

Za trzy kwartały budżetowego roku bież. dochody wniósł 1 459 400 000 zł, a wydatki 1 680 000 000 zł, a więc do tej pory deficyt budżetowy państwa wynosi już 222 000 000 zł.

Opierając się na dotychczasowych danych, można wnosić, że deficyt budżetowy za cały rok wyniesie około 300 milionów zł.

Wystawa polska w Sztokholmie

Sztokholm, 25. 1. (PAT.) Posel Rozwadowski dokonał w poniedziałek wieczorem otwarcia wielkiej wystawy dywanów polskich.

Wypadek samochodowy

Rogoźno 25. 1. (Tel. wł.) Dziś o godz. 10.30 miał miejsce wypadek samochodowy. Uszkodzeniu uległo auto ciężarowe firmy „Merkur” z Chodzieży Szofer i pasażerowie odnieśli lekkie rany.

Przepowiednia pogody na czwartek: Przy zwiększającym się zachmurzeniu, nieco słabszy mróz.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań 25. 1. 1933 r.
Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagenowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierćlitrowego gęstościomierza: 1) żyto poznańskie 69.95 kg (119.1 f w h), 2) żyto pomorskie 69.35 kg (118.2 f w h), 3) pszenica poznańska 71.85 kg (122.2 f w h), 4) owies poznański i pomorski 43.55 kg (74.1 f w h).

Ceny transakcyjne
Żyto 60 tonn par. Poznań 15,35
Żyto 355 tonn par. Poznań 15,25
Żyto 30 tonn par. Poznań 15,15
Żyto 15 tonn par. Poznań 15,10
Owies 75 tonn par. Poznań 14,00
Owies 75 tonn par. Poznań 13,90
Owies 45 tonn par. Poznań 14,00

Ceny orientacyjne

Żyto . . . . . 14,85—15,10
Usposobienie spokojne . . . . .
Pszenica . . . . . 24,75—25,75
Usposobienie spokojne . . . . .
Jęczmień browarowy . . . . . 15,50—17,00
Usposobienie spokojne . . . . .
Jęczmień 68—69 kg . . . . . 13,75—14,50
Jęczmień 64—66 kg . . . . . 13,25—13,75
Usposobienie spokojne . . . . .
Owies . . . . . 13,75—14,00
Usposobienie spokojne . . . . .
Mąka żytnia 65% wł work. . . . . 23,50—24,50
Usposobienie spokojne . . . . .
Mąka pszenna 65% wł work. . . . . 39,25—41,25
Usposobienie stałe . . . . .
Otreby żytnie . . . . . 9,25—9,50
Otreby pszenne . . . . . 7,75—8,75
Otreby pszenne (grube) . . . . . 8,75—9,75
Rzepak . . . . . 43,00—44,00
Rzepak . . . . . 40,00—45,00
Gorzycza . . . . . 36,00—42,00
Wyka lato . . . . . 12,50—13,50
Peluszk . . . . . 12,00—13,00
Groch Victoria . . . . . 19,00—22,00
Groch Polzera . . . . . 34,00—37,00
Łubin niebieski . . . . . 6,00—7,00
Łubin żółty . . . . . 8,50—9,50
Seradela . . . . . 8,00—9,00
Koniczyna czerwona . . . . . 90,00—110,00
Koniczyna biała . . . . . 80,00—110,00
Koniczyna szwedzka . . . . . 90,00—110,00
Słoma pszenna luzem . . . . . 1,75—2,00
„ pszena prasowana . . . . . 2,00—2,25
„ żytnia luzem . . . . . 1,75—2,00
„ żytnia prasowana . . . . . 2,00—2,25
„ owsiana luzem . . . . . 2,25—2,50
„ owsiana prasowana . . . . . 2,65—2,90
„ jęczmienna luzem . . . . . 2,25—2,50
„ jęczmienna prasow. . . . . 2,65—2,90
Siano zwykłe luzem . . . . . 5,00—5,25
Siano zwykłe prasowane . . . . . 5,80—6,70
Sia o nadnoteckie luzem . . . . . 6,00—6,50
Siano nadnoteckie pras . . . . . 6,50—7,20

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 210 tonn, pszenicy 105 tonn, owsa 390 tonn.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrocie nieoficjalnym w Warszawie 8,90% zł.; w Gdańsku na Warszawę 8,92 zł

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk niem. w dewizach 211,80 zł. gotówką 210,50 zł. za 100 guld. gd. w dewizach 173,46 zł. gotówką 173,12 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘDZA

Poznań, 25. 1. 1933 r.
Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była bez zmiany.

Z pożyczek państwowych zwykłowała nieco 5% poź konwers. która notowała 41% — przy większym braku materiału; pozatem płacono za 4% prem. dol 56 oraz za 3% poź bud 42%

Z papierów komunalnych obracano 8% obligacjami m. Poznania z r. 1929 po 92 — w tranzakcjach.

W papierach lokacyjnych P. Z. K. nie doszło do transakcji 4 1/4% listami dol. starem — płacono 40% — ofiarowano po 40%, natomiast 4 1/2% listy dol. amort. handlowano po 41 1/2 w placeniu. Zaś 4% listy zastaw. konw. ostempl. P. Z. K. obracano po 6% — bez kwalifikacji do notowania.

Z akcji bankowych handlowano Bankiem Polskim po 81 — w tranzakcjach.

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 41 1/4% P.
8% obl. m. Poznania z 1929 r. 92% +
4 1/2% listy dolarowe w zł. amort. P. Z. K. 41 1/4% P.
4% listy zastaw. konw. ostempl. P. Z. K. 35% +.

(Kurs w złotych)
4% poź premj. dol. serja III 56 — P.
3% pożyczka budowlana. serja I 42 25 P.

Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em 81 — +.
Tendencja bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 25. 1. 1933 r.

	Dewizy:		kup.
	trans.	sprzed.	
Belgia	123,85	124,16	123,54
Holandja	358,90	359,80	358,00
Londyn	30,35	30,50	30,20
Nowy Jork			
czeki	8,924	8,944	8,904
Nowy Jork			
kabel	8,928	8,948	8,908
Paryż	34,36	34,95	34,77
Praga	26,44	26,50	26,38
Sztokholm	164,80	165,60	164,00
Szwajcaria	172,85	173,28	172,42
Berlin	212,35		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:
3% poź. bud. . . . . 42,85—43,00
4% poź. inw. 103,60
5% poź. konw. 42,75
4% poź. dolarowa . . . . . 57,00—56,75
6% poź. dol. . . . . 62,00—63,00
7% poź. stabil. . . . . 56,75—57,00

Tendencja przeważnie mocniejsza

Akcje w złotych:

Bank Polski 81,50
Lilpop . . . . . 10,25—10,50
W. T. F. Cukru 15,40
Starachowice . . . . . 8,50—8,75
Tendencja mocna.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 25. 1. 1933 r.

Pszenica marchijska	178,00—180,00
Tendencja mocniejsza.	
Żyto march.	149,00—151,00
Tendencja stała.	
Jęczmień browarowy	165,00—175,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemyślowy	158,00—164,00
Tendencja spokojna.	
Owies march.	110,00—113,00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	22,50—25,75
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia	19,50—21,50
Tendencja utrzymana.	
Otreby pszenne	8,50—8,85
Tendencja słaba.	
Otreby żytnie	8,70—9,00
Tendencja stała.	
Groch Victoria	20,00—23,00
Groch drobny jadalny	19,50—21,00
Groch pastewny	12,00—14,00
Peluszk	12,50—14,00
Bób	13,25—15,00
Wyka	14,00—16,00
Łubin niebieski	8,00—10,00
Łubin żółty	11,50—12,75
Seradela nowa	17,00—23,00
Kuchy łubiane	10,50
Kuchy z orzech. ziemnego	10,60
Kuchy mielone (maczka)	10,60—10,70
Wytloki suche	9,00
Srót Soja ekstrahowany 46% loco Hamburg	9,30
Srót Soja ekstrahowany 46% loco Szczecin	10,00
Piątki ziemniaczane	13,50—13,60

Ogólna tendencja stała.

Dyskusja nad sprawami oświaty

Podaliśmy już wczoraj pokrótce przebieg dyskusji w sejmowej komisji budżetowej nad budżetem min. oświaty. Dyskusja ta obfitowała w tak in-

teresujące momenty że jest rzeczą konieczną przytoczyć tu szerzej przemówienia poszczególnych mówców.

Mowa pos. Korneckiego (Kl. Nar.)

Pos. Kornecki (Kl. Nar.): P. minister w zakończeniu swego exposé uderzył w ton gwałtowny i namiętny. Nie świadczy to jeszcze o słuszności jego stanowiska. Ton taki charakterystyczny jest dla rządów, opartych na siłę. P. minister ograniczył się do głośności, nie poparł niczem swoich twierdzeń. Anonimowo zaatakował również przedstawicieli Kościoła Katolickiego, rzucających rzekomo cienia na dobre stosunki Rzeczypospolitej z Rzymem. Mamy prawo wiedzieć, o kim p. minister myślał.

Krytyka działalności ministra i ministerstwa jest naszym donorem prawem. P. minister szczył się tem, że ma uznanie p. Prezydenta, rządu i większości sejmowej. Słyszeliśmy jednak, że p. Prezydent ma zastrzeżenia co do ustawy akademickiej. Podobnie i liczni członkowie B. B. nawet wybitni nie są zachwyceni tą ustawą. Szereg pism „sanacyjnych” zgłasza zastrzeżenia przeciwko ustawie akademickiej i tej prawdy nie zasłonił fakt, że p. minister uzyskał w końcu zapewne aprobatę większości dla swego projektu.

PÓL MILJONA DZIECI BEZ SZKOŁY

Tegoroczna kompresja budżetu — mówił dalej poseł Kornecki — jest bardzo duża. Jeszcze w roku 1929—30 wynosił budżet ministerstwa oświaty 462 miliony, dziś tylko 324 miliony. Redukcja więc wynosi 30 proc. i nie jest powodowana tylko redukcją poborów. Oświata w okresie gospodarczego kryzysu znajduje się w sytuacji tragicznej. Chodzi o to, by polityka ministerstwa łagodziła to położenie.

Realizacja powszechnego nauczania przedstawia się w ten sposób, że w najbliższym roku szkolnym pół miliona dzieci nie znajdzie miejsca w szkole. Równie tragiczny jest stan wewnętrzny szkolnictwa. W Warszawie na jednego wychowawcę wypada 63 dzieci, w całym kraju 65.

SZKODLIWY POŚPIECH

Dotąd zostały wydane tylko wytyczne programowe co do nowej szkoły średniej. Według nich na naukę tacytny przeznaczają się tylko 3 i pół roku. Widać z tego, jak trudno jest pewne teoretyczne zasady wcielić w życie. Wobec trudności w pomieszczeniu dzieci ministerstwo udzieliło szkołom prywatnym spóźnionego zresztą zezwolenia na prowadzenie w tym roku pierwszej klasy szkoły średniej. W przyszłym roku musi być ona zlikwidowana. Po wykonaniu tego zarządzenia, szereg szkół w Warszawie znajdzie się w finansowej sytuacji bez wyjścia, utraci posadę około 220 nauczycieli.

PRZEROST W ADMINISTRACJI

Administracja szkolna ulega częstym zmianom. W r. 1931—32 usunięto z ministerstwa 70 urzędników, z kuratorjów około 100 i t. d. Wytwarza to niezdrowe stosunki personalne. N. i K. stwierdza, że ministerstwo nie trzyma się etatów, że powołuje do administracji sily z pośród nauczycielstwa, czego rezultatem jest przerost administracji. Rosną wydatki na administrację, na te cele idzie lwią część funduszu takżę administracyjnej który wynosi ponad 13 milionów, a na administrację idzie z tego przeszło 11 milionów.

PRAGMATYKA NAUCZYCIELSKA

Trudno zrozumieć intencje nowej pragmatyki nauczycielskiej. P. mini-

Mowa pos. Balickiej (Kl. Nar.)

Pos. Balicka (Kl. Nar.): Muszę także zacząć od incydentu rannego. Dla człowieka wrażliwego słowa p. ministra mogły mieć ten skutek, że odpadłaby ochota i odwaga przemawiania. Ale krytyka i sąd są obowiązkiem i prawem posłów. W poczynaniach ministerstwa widzę zupełnie odmienne ustosunkowanie się do duchowości człowieka i narodu. Dla mnie największym błędem jest stosowanie przymusu i łamania duchowości ludzkiej. Cały stosunek do nauczyciela, całe państwowe wychowanie, które sprowadza się do tego, że myślenie rządowe jest jedynym wyrazem myśli państwowej, wywołuje wielki dysonans w du-

szy wielu nauczycieli, doskonałych zresztą państwowców. Łamanie duchowości tych ludzi uważam za klęskę naszej oświaty. Poczucie wolności, które jest tak charakterystyczne dla duszy polskiej i mogłoby stać się elementem teźny, jest przez obecny rząd łamane.

To samo widzimy w ustawie akademickiej. Ministerstwo sprzeciwia się opinii najteższych umysłów i doświadczonych sił naukowych, nie sili się na rozwikłanie trudności, tylko stosując metodę uproszczoną, chce w swoich rękach trzymać wszystkie nici życia i kultury narodu. Nietylko więc tu, na komisji, uważa się krytykę za

obrażę, ale tak samo widzimy nieliczone się z głosem dostojników nauki i

każde odmienne myślenie jest traktowane bez poszanowania.

Mowa pos. Stef. Dąbrowskiego (Kl. Nar.)

Imieniem Klubu Narodowego zabrał jeszcze głos pos. Stefan Dąbrowski, który omawiał podważanie autorytetu władz akademickich przez ustawę o stypendjach i zniesienie nieusuwalności profesorów w projekcie ustawy akademickiej, co będzie niezawodnie wyzyskane pod kątem politycznym, poczem przeszedł do sprawy wyznań.

Już w roku ubiegłym zauważyłem, że minister, mówiąc o Kościele Katolickim, używa tonu cierpkiego, a i w tym roku przemówieniu jego wszystkie blaski są po stronie prawostawia a cienie po stronie Kościoła Katolickiego. Jako katolik czuję się dotkniętym tą postawą ministra i uważam, że jeśli minister miał zastrzeżenia w stosunku do biskupów, to istnieje inna droga dania im wyrazu, niż komisja budżetowa.

P. minister skarżył się, że jest przedmiotem ataków osobistych, jeśli chodzi jednak o wydawnictwo, grupujące głosy profesorskie w sprawie ustawy akademickiej, to niema tu chyba oso-

biśtych ataków. Słuszne jest natomiast to, co powiedział p. minister, że zasadniczej różnicy poglądów na zadania wychowawcze państwa nie da się wyrównać. Zdaniem nietylko mojem, nietylko obozu, który reprezentuję, ale i zdaniem najstarszego wychowawcy, jakim jest Kościół, państwo może zajmować się organizacją wychowania, ale nie decyduje wszechwładnie.

Położenie Polski wymaga jasnej doktryny o instytucji państwa i jego zadaniach wychowawczych. Z jednej strony hitleryzm z jego materialistyczną religią rasy z drugiej strony państwo bolszewickie, walczące z Bogiem. W piśmie „Droga” stwierdza się, że w Polsce właściwie są dwa fronty: katolicyzm i leninizm. Z doktryny katolickiej wypływa pogląd na wychowawcze zadanie państwa, a takim właśnie nie jest pogląd ministra. Z tego reformy wynika, że może się on stoczyć raczej po równi pochyłej ku leninizmowi i doktrynie wszechwładzy państwa z niej wynikającej.

Replika min. Jędrzejewicza — Zakończenie

Na zakończenie przemawiał jeszcze minister Jędrzejewicz, odpowiadając na niektóre zarzuty lub zapytania. Uważa jednak przytem przeważnie kwestie drugorzędne i zarzuty posłów z pośród mniejszości narodowych. Za-

pewniał też, że rano nie był wcale zdenerwowany. Odpowiadając pani Balickiej nazwał siebie też „obrońcą duchowych walorów” przed „zdziczałem” pokoleniem młodzieży.

Stresemann o Briandzie

Ogłoszenie pierwszych urywków trzeciego tomu pamiętników Stresemanna wywarło we Francji ogromne wrażenie. Zaczyna się to od słynnej rozmowy tajnej Brianda ze Stresemannem w Thoiry w jesieni 1926 r. po Locarno i po wejściu Niemiec do Ligi. Zapiski Stresemanna są zabójcze dla dobrej sławy Brianda. Pisma lewicowe milczą, jak zaklęte, po ogłoszeniu w „Illustration” tego opowiadania Stresemanna. „Journal des Débats” (nr. 17), wskazując to milczenie, pisze:

„Briand nie żyje. Ale pozostaje, jako przeżytek po nim, briandyzm, który jest groźbą dla bezpieczeństwa i dla pokoju. Z tym właśnie trzeba skończyć. Z zapisków Stresemanna wynika, że p. Briand w Thoiry, w obecności pani Léger, poczynił Stresemannowi obietnice, o których nikomu nie mówił, i które stanowiły istotne porzucenie traktatu. Urozmiaćlił to nie do wiary wynurzeniami przeciw p. Poincaré'mu swemu prezesowi ministrów, który wedle niego nie zna uczuć Francji, przeciw sztabowi generalnemu, który mu przeszkadza, a także o dossierach wojskowych, wykazujących uchybienia Niemiec w sprawie zbrojnej, które rzuca, jak mówił, do kosza. Stresemann z trudnością mógł uwierzyć, że los zysła mu takiego partnera. Gdy ujrzał, że to rzeczywistość, korzystał z tego. Stresemann zapisuje nieco później: ambasador francuski oświadczył mi, że p. Briand wyraził swój zamiar prowadzenia tej polityki za wszelką cenę. Mając tę pewność, Stresemann mógł być nieustępliwy.”

Pertinax w „Echo de Paris” z 18 bm. dorzuca do przedstawienia sprawy:

P. Briand nie miał nawet na tyle wstydu, aby ukryć nienawiść ku p. Poincaré'mu, w którego rządzie zasiadał. Usiłował zniszczyć prestiż, który ma niespornie p. Poincaré zagranicą, a prawnej polityce rządu przeciwstawił swą... tajemnicę. Oto jak były

bronione interesy Francji od 1925 do 1931 r. Jakże się dziwić skutkom!”

Wobec tego, że lewica święci pamięć Brianda, jako swego patrona, w dążeniach do ustępstw na rzecz Niemiec, jest to dla niej cios poważny w oczach myślącego ogółu Francji.

Pogłoski o nowym wiceministrze skarbu

W kołach politycznych krąży pogłoski o zmianach, które zajść mają wśród licznej ekipy wice ministrów skarbu. Jednym z nich ma zostać p. Antoni Kraheński, b. dyrektor monopolu spirytusowego, a obecnie komisarz rządowy kilku hut. Podobno kandydaturę tę forsują sfery przemysłowe, ale napotyka ona na trudności ze strony kół decydujących.

Z Zakopanego

Z Zakopanego doniesiono nam w swoim czasie, że niejaki Stanisław Łaś, skazany za sprzeniewierzenie na 6 miesięcy więzienia, prowadził tamtejszy oddział Związku Legionistów na zjazd legionowy w Gdyni, na którym poseł Sławek mówił o honorze. Ze sfer legionistów w Zakopanem informują nas, że p. Łaś nie był w Gdyni kierownikiem wspomnianego oddziału i nie jest obecnie członkiem Związku Legionistów. Rzecz inna, że p. Łaś był dawniej członkiem Związku Legionistów i brał też udział w zjeździe gdzińskim.

PRZYJDZ — ZOBACZ — KUPI ZA 20 GR. nabędziesz w każdym lokalu i składach cukierniczych, kolonialnych i t. p. najlepsze wyroby z aparatów firmy **Bricia Schramek**, fabryka wafli, keków, biszkoptów i deserów w **Mieszynie**. Odsprzedawcy żądanie prospektów! ng 7530

Stronnictwo Narodowe

Koło Winiary

Zebrań plenarne odbędzie się w środę, 25 bm. o godz. 19.30 w „Sokolni”. Na porządku obrad, prócz ważnych spraw bieżących, referat p. Trzcia-kowskiego.

O liczne i punktualne przybycie pros!

ZARZĄD.

Koło Główna

Zebrań plenarne odbędzie się w czwartek 26 bm. o godz. 19.30 w salce p. Kijeka ul. Główna 58. Na porządku obrad aktualny referat.

O liczne i punktualne przybycie pros!

Zarząd.

Koło Dębiec

Zebrań plenarne odbędzie się w czwartek 26 b. m. o godz. 19.30 w lokalu p. Grzesiaka, ul. Wspólna. Na porządku obrad referat p. Henryka Szeiba. — O liczne i punktualne przybycie pros!

Zarząd.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Program przetrzymania i konjunktura

Artykuł niniejszy traktujemy jako dyskusyjny. — Red.

Przez 3 lata idziemy już po linii deflacji życia gospodarczego, deflacji wszystkich czynników tego życia. Deflacja pieniądza, deflacja obrotów, deflacja zatrudnienia. Gdy się w ten proces deflacyjny bliżej wpatrzeć, odkryje się niewątpliwie dwa jego zasadnicze powody: z jednej strony deflacyjne działanie kryzysu na obroty i zatrudnienie, z drugiej świadoma deflacja kredytów i obiegu pieniądza, deflacja, której źródło leży przeto w takiej a nie innej polityce finansowej i ogólnie gospodarczej. Ten proces deflacji świadomej trwa już bez przerw lat trzy i jest zapowiadany na długi jeszcze czas prawdopodobnie, dopóki nie uzna się trudności gospodarczych obecnego kryzysu za „przetrawne”. Każdy program, każdą niemal myśl zwolnienia tego deflacyjnego procesu uznaje się za cios zadany walucie, w najlepszym zaś razie za „nakręcanie konjunktury”, po którym czekać tylko przyjdzie gorszej jeszcze fali depresji. Czy tak jest istotnie? Czy wobec depresji chwili obecnej trzeba stosować w sposób niebywale ostry i bezwzględny deflacyjną politykę, czy trzeba tak głęboko likwidować życie gospodar-

Oczywiście, każdy kryzys, lub raczej każda część depresyjnego cyklu kryzysowego musi przeprowadzić pewną likwidację nagromadzonych grzechów inwestycyjnych okresu ożywienia. Tak już jest zbudowany aparat gospodarczy i na to się nie poradzi. Każda depresja przyprowadza wyrzucony z gospodarczej równowagi przez okres ożywienia świat do pewnej nowej równowagi i rezultat gospodarczego jednego cyklu polega na rezultacie działania tych dwóch okresów: ożywienia i likwidacji skutków ożywienia. Klasyczny bieg rzeczy idzie przez proces deflacji pieniądza i kredytu do ściśnienia rynku pieniężnego i obrotów, co znowu wywołuje z ukrycia kapitały, które wchodząc z powrotem do życia gospodarczego, przyspieszają nowy okres ożywienia.

Kryzys dzisiejszy jest znacznie głębszy niż kryzys klasyczny i przeprowadzenie likwidacji ożywienia z lat 1927/29 musi z natury rzeczy również być znacznie głębsze. Chodzi tylko o to jak głębokie?

Sytuacja dzisiejsza jest bowiem jeśli chodzi o proces likwidacyjny zupełnie jasna. Przy słabej strukturze kapitałowej zaciągnięte pożyczki w okresie ożywienia, których znaczna część nie miała ani inwestyjnego ani nawet gospodarczego charakteru (np. pożyczki udzielane przez Bank Rolny na parcelację itd.), nie mogące być obecnie, ze względu na ogólny spadek rentowności, spłacane z dochodu, przykryły majątek społeczny grubą warstwą martwego zadłużenia. Wartość dóbr wskutek trwającego procesu deflacji zmalała nieproporcjonalnie, w stosunku zaś do niej realne zadłużenie silnie wzrosło i jesteśmy świadkami procesu, dającego się księgowo przedstawić jako zmniejszenie się aktywów gospodarstwa społecznego przy stałym wzroście wartości pasywów tego gospodarstwa. Im dłużej trwać będzie proces deflacyjny, tem dłużej posuwać się będzie proces przewartościowania bilansu majątku społecznego. Proces ten jednak wymaga wyrównania, strony bilansu nie mogą się stale zmieniać w przeciwnych sobie kierunkach i wyrównanie to polega na strącaniu zadłużenia w ten czy inny sposób przez warsztaty gospodarcze. Strącanie odbywa się bądź przy przetargu przymusowym, bądź drogą ugody, bądź przez protest papieru połączonej z niesięgalnością. W ten sposób życie reguluje rozwierające się nożce między stronami bilansu społecznego. Olbrzymia jednak część zadłużenia wleże się, prolongowana stale, jeśli zaś oplatana, to nowem innem zadłużeniem.

Póki zadłużenie z tytułu okresu ożywienia, który minął, jest niewielkie, póty okres depresji, przez swoje naturalne procesy deflacyjne tamuje wzrost zadłużenia, zmusza do zaprzestania działalności inwestycyjnej i wyrównania sald dłużnych. Skoro jednak depresja obecna zastąpiła gospodarstwo przeciążone ponad siły nawet dobrej konjunktury, znalazła prawie całą strukturę kredytową kraju unieruchomioną na niewypłacalnych warsztatach produkcji, trwanie procesu deflacyjnego, świadomie zastrzeżonego poli-

tyką kredytową, przeprowadza stagnację gospodarczą, konieczny w pewnym stopniu czynnik depresji, zbyt głęboko i zapytać można czy ta stagnacja koniec końców nie doprowadzi warsztatów produkcyjnych do stanu śmierci zupełnej, nie dobieje ostatecznie struktury kredytowej kraju, którą te warsztaty pochłonięły w siebie prawie bez reszty.

W sytuacji takiej jak obecna są wogóle dwie możliwe polityki gospodarcze, bez względu nawet na korzyści takiej czy innej polityki: deflacji, połączonej z ułatwianiem dłużnikom niewywiązywania się ze swoich zobowiązań, celem niedopuszczenia do zbyt gwałtownej przemiany w strukturze osobowej gospodarstwa, za którą idzie likwidacja struktury kredytowej i znacznego odsetka warsztatów produkcji — i druga — powolnej inflacji kredytu i pieniądza, celem umożliwienia dłużnikom spłaty ich zobowiązań i przez wywołanie tą drogą ożywienia na rynku, przywrócenie powolne konjunktury.

Polityka obecna wybrała pierwszą drogę i liczy, że poprawę konjunktury osiągnie niezależnie od działania stagnującego życia procesu deflacyjnego przez waloryzację cen i kosztów na poziomie najmniej rentownej gałęzi produkcji. Trudno oczywiście w ramach krótkiego artykułu zanalizować ściślej zagadnienie przedstawione, ale rzuci się w oczy kilka rażących sprzeczności między nadziejami a realizacją programu na której je oparto.

Polityka, której trzeźwa zasadniczość członkami są: proces deflacyjny, ułatwienie oddłużenia przez ułatwienie niewywiązywania się dłużników wobec swoich wierzycieli, powodując rażąco mocniejszą siłą ciążącą na rynku pieniężnym, i generalna niżka cen stagnująca przynajmniej na czas przeprowadzania operacji, dopóki wszystkie ceny nie zostaną sprowadzone do wspólnego mianownika cen rolnych, deparymje tylko życie ostatecznie i po przeprowadzeniu procesu obniżki cen procesu, który ze względu na rozbieżności, które ma jągodzić musi być przeprowadzony powoli i delikatnie, nie jest zupełnie pewnym, czy struktura kredytowa nie zostanie ostatecznie zniechęcona, a warsztaty produkcyjne nie mogące dokonać najmniejszych inwestycji, ostatecznie zniszczone.

Obniżka generalna cen do poziomu cen rolnych, z konieczności pociągają-

Kto radja słucha — ma pogodę ducha!

To sprawia idealny komplet odbiorczy

Detefon i Amplifon

Cena Detefonu zł 39,—
Cena Amplifonu zł 125,—

Do nabycia w Księgarni św. Wojciecha.

nr 7529

ca za sobą spadek płac i spadek obciążenia na rzecz osób publiczno-prawnych, z jednej strony zmniejszy, czasowo może, siłę kupną ludności żyjącej z zarobków, z drugiej uniemożliwi inwestycje, zarówno państwowe jak i komunalne, przez konieczną dalszą redukcję ich budżetów, co przy roli jaką państwo i samorządy jako udziałowcy w majątku społecznym przedstawiają równa się zamknięciu szeregu gałęzi wytwórczości. Poprawa zaś stosunków w rolnictwie tą drogą osiągnięta napewno strat tych nie wyrówna i będzie z konieczności bardzo powolna.

Polityka złożona z trzech wymienionych poprzednio członów jest „dekonjunkturalna” i choć może spowodować do równowagi, przygotuje jednak na czas dłuższy postępową depresję, której może dałoby się uniknąć. Niebardzo też jest pewnym, czy istniejąc dla obrony waluty zdoła ją w końcu utrzymać i czy wówczas nie stanie się koniecznym zabieg inflacyjny, który w warunkach wtedy istniejących równać się będzie dewaluacji waluty. Sytuacja obecna pozwala przypuszczać, że raczej drugą drogą, inflacji powolnej kredytu i pieniądza, co w obecnych warunkach jest bardzo dalekie od dewaluacji nie osiągnie się większych rezultatów i konjunktury nie poprawi, lub iak to niedawno nazywano nie „nakręci”. Tylko prawdopodobnym jest, że przeprowadzony racjonalnie, proces „nakręcania” będzie stał w skutkach. To bowiem, że w Stanach Zjedn. konjunktury nie nakręcono nie jest dowodem absurdalności samego procesu ile złych metod stosowanych przy jego realizacji.

A. Jałowicki.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Podwójne opodatkowanie.** Przy ustalaniu dochodu według norm średniej dochodowości doliczają władze wymiarowe do dochodu obliczonego na podstawie tych norm dodatek z tytułu dochodu z produkcji mleka. Stanowi to podwójne opodatkowanie, ponieważ produkty przerobione w gospodarstwie nabiałowym podlegają opodatkowaniu po raz pierwszy przy szacowaniu dochodów z ha a po raz drugi przy pobieraniu specjalnego dodatku. Ponadto przyjęcie dla obliczenia czystego dochodu z produkcji mleka na 30 proc. sumy obrotowej, jak ma to miejsce obecnie, jest stanowczo za wysokie. (A. Z.)

Z KRAJU

(k) **Znowu skurczenie obiegu biletów Banku Polskiego.** Bilans Banku Polskiego za drugą dekadę stycznia wykazuje wzrost zapasu złota o 0,1 milj. zł. do sumy 502,4 milj. zł., spadek natomiast zapasu walut i dewiz zaliczonych do pokrycia, o 78 milj. zł. do 33,1 milj. zł. Obniżył się również o 0,8 milj. zł. stan pieniędzy i należności zagranicznych niezaliczonych do pokrycia, i wynosi obecnie 85,3 miliony złotych. Portfel wekslowy zmniejszył się o blisko 16 milionów złotych do 553,3 milj. zł., natomiast pożyczki zastawowe obniżyły się bardzo nieznacznie o niespełna pół miliona, do kwoty 102,2 milj. zł. Zapas polskich monet srebrnych i bilonu powiększył się o 4 milj. zł. osiągając 45,3 milj. zł. Pozycje „inne aktywa” i „inne pasywa” uległy zmniejszeniu: pierwsza o 5,7 milj. zł. do 144,8 milj. zł., druga o 9,1 milj. zł. do 234,6 milj. zł. Natychmiast płatne zobowiązania wzrosły o około 8 milj. zł. i wynoszą 221,1 milj. zł., przyczem zwiększenie zaznaczyło się zarówno na rachunkach żywych kas państwowych, jak i na rachunkach prywatnych. Obieg biletów bankowych, przedewszystkiem wskutek zmniejszenia się portfela wekslowego, obniżył się o 29,1 milj. zł., spadając do 941,1 milj. zł. Pomimo pewnego odpływu walut i dewiz, pokrycie kruszczo - walutowe wobec równoczesnego spadku sumy natych-

zł wobec 29.861.163 zł. w tymże okresie poprzedniego roku gospodarczego.

(k) **W Wilnie otworzono giełdę zbożowo - towarową.** W niedzielę 22 bm odbyło się oficjalne otwarcie giełdy zbożowo-towarowej i Iniańskiej w Wilnie w lokalu giełdy, mieszczącym się w nowozbudowanym gmachu wileńskiej Izby Przemysłowo-Handlowej przy ul. Mickiewicza 32. Nowa giełda obejmuje swym działaniem 4 województwa północno - wschodnie, a więc wileńskie, nowogrodzkie, białostockie i poleskie. Giełda ta jest jedyną giełdą Iniańską w Polsce.

(k) **Przed kontraktowaniem buraków cukrowych na kampanię 1933/34.** Ważna sprawa ustalenia wielkości plantacji buraczanych na kampanię 1933/34 oraz cen buraków wzgl. warunków zapłaty znajduje się w stadium pertraktacji między Zw. Plantatorów Buraków Cukrowych Wielkopolski i Pomorza a Zw. Zachodnio - Polskiego Przemysłu Cukrowniczego. We wstępnych rozmowach, jakie już się odbyły zostało ustalone: 1) konieczność unormowania tego zaradzenia w formie jednolitego kontraktu dla wszystkich plantatorów; 2) co do samego kontraktu uzgodniono, że w kampanii 1933/34 buraki będą rozdzielone na 2 kategorie: droższą i tańszą; 3) pozatem ustalono bezpłatną dostawę dla plantatorów nasion buraczanych, rozrachunek za frachty normy brania prób na zanieczyszczenie, ilość bezpłatnych oraz płatnych wytloków. W najbliższych dniach przewidziane są dalsze rozmowy, tematem których będzie określenie wielkości kontyngentów buraczanych, sposobu zapłaty oraz ewentualnych cen.

(k) **Organizacja przedsiębiorstw państwowych.** W n-rze 4 Dziennika Ustaw R. P. z 23 stycznia 1933 r. ogłoszono 3 rozporządzenia ministra skarbu o organizacji przedsiębiorstw państwowych: „Polskiego Monopolu Tytoniowego”, „Polskiego Monopolu Solnego” i „Państwowego Monopolu Spirytusowego”.

Hojny dar dla biednych

Podziękowanie.

Koncern Banku Wzajemnych Ubezpieczeń „Vesta”, Tow. Wzajemnych Ubezpieczeń „Vesta” oraz Poznańsko - Warszawskiego Tow. Ubezpieczeń wyznaczył tytułem subwencji na poparcie akcji charytatywnej „Towarzystwa Pomocy dla Inteligencji” sumę 2.000,— zł (dwa tysiące złotych).

Za hojną i wspaniałomyślną ofiarę, umożliwiającą nam dalszą owocną pracę dla dobra licznych rzesz zubożałych inteligentów składamy w imieniu wszystkich potrzebujących, w opiece naszej będących zubożałych i bezrobotnych inteligentów, najserdeczniejsze podziękowanie szczerem „Bóg zapłać!”

Towarzystwo pomocy dla inteligencji

Powracający z podróży po Niemczech i Holandji górale zakopiańscy wystąpili w Berlinie na zorganizowanym z inicjatywy konsula generalnego dr W. Gawrońskiego wieczorze tanecznym, gdzie spotkali się z entuzjastycznym przyjęciem berlińskiej polonji. Również i te strony publiczności niemieckiej byli górale przedmiotem zainteresowania, a nawet przedstawiciele niemieckich czynników oficjalnych, jak świadczy o tem załączone zdjęcie.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Eksportacja zwłok śp. Kaisera

Podniosła manifestacja żałobna nad trumną jednego z ostatnich weteranów

Dziś rano o godz. 10 z kaplicy okręgowego szpitala wojskowego w Poznaniu nastąpiła eksportacja zwłok zmarłego podczas defilady w ub. niedzielę weterana z 1863 r. śp. Józefa Kaisera z Ostrowa.

Mimo dotkliwego mrozu zgromadziły się bardzo liczne organizacje miejscowe ze sztandarami, jak Tow. Uczestników Powstania, Powstańcy i Wojacy, „Sokół” męski i żeński i inne. Na czele pocztów sztandarowych niesiono sztandar z powstań 1848 i 1863 r., który nosił z godnością śp. Józef Kaiser jako długoletni chorąży Stow. Weteranów z 1863 roku. Licznie stawili się przedstawiciele różnych organizacji, delegacja korpusu oficerskiego garnizonu poznańskiego z dowódcą O. K. VII gen. Frankiem na czele oraz delegacja korpusu podoficerskiego. Po przemówieniu kuratora Tow. Pomocy Inwalidom Wojennym i Weteranom z 1863 r. p. Ludwika Stacheckiego 8 żołnierzy z 7 pułku strzelców konnych wnieśli trumnę na karawan, tworząc honorową asystę podczas konduktu wspólnie z umundurowanymi członkami Tow. Uczestników Powstania 1918-19. Eksportację prowadził ks. kan. Zborowski w otoczeniu kilku księży m i ks. red. Michałowicza i ks. Klimkiewicza z parafii św. Wojciecha. Kondukt poprzedzał honorowy szwadron konny 7 p. strzelców konnych poznańskich.

Po wyprowadzeniu zwłok na ul. Towarową włożono trumnę na samochód, którym zwłoki przewieziono do Ostrowa. Pogrzeb śp. Józefa Kaisera od-

będzie się jutro, w czwartek o godz. 14 w Ostrowie.

Dzisiejsza eksportacja była nad wyraz wzruszającą manifestacją i wymownym hołdem dla pamięci zmarłego na posterunku w 70 rocznicę Powstania Styczniowego weterana, który pragnął ze wszystkich sił wziąć udział w tej, tak drogiej mu rocznicy. (kl)

Zgon weterana śp. Józefa Kaisera opłakuje bardzo liczna rodzina, wśród której jest 20 wnuków i dwoje prawnuków zmarłego.

Opieka nad młodzieżą rzemieślniczą

Dziesiąty rok istnienia Bursy Rzemieślniczej im. Staszica

Bursa Rzemieślnicza im. Staszica wkroczyła w dniu 5 listopada ub. roku w 10 rok swego istnienia. Po śmierci śp. inż. Mieczysława Rydleńskiego, długoletniego kierownika bursy, kierownictwo jej przejął p. Czesław Przybylski z Poznania. Internat bursy od lat 5 się mieści na Rybakach 18a w budynku miejskim, w 28 pokojach, które oddzierżawia się od miasta łącznie z ubikacjami gospodarczymi i urządzeniem. Wychowankowie bursy otrzymują tam mieszkanie i całkowiłą opiekę; pozatem doraźnie dożywają się biedniejszych uczniów bezpłatnie, a kierownictwo czuwa nad ich wychowaniem.

W ciągu 1930 r. opuściło Bursę 26 wychowanków, a z końcem tego roku było w internacie 39 uczniów. W ciągu swego 9-letniego istnienia Bursa dała schronienie 200 wychowankom w wieku od 14 do 18 lat, a ponad 18 lat było 17. Ponadto mieszkało tam 6 terminatorów, którzy ukończyli już naukę. W Bursie mieszkali uczniowie z zajęci w rzemiołstwach: drukarskim, szewskim, fryzjerskim, elektrotechnicznym, malarzkim, tokarskim, metalowym i zegarmistrzowskim. Dwóch z nich nie miało rodziców, a 6 było półsierotami.

Obniżenie otrzymywanych subwencji skłoniło kierownictwo Bursy do jak najoszczędniejszej gospodarki. W lecie urządzono weny na rzecz Bursy w ogrodzie kuracyjnym na Ratajach, ponadto urządzono tradycyjne święcone i wspólna wigilję. Przy Bursie znajduje się biblioteka, w której są czasopisma i książki.

Na prośbę wychowanków w listopadzie ub. r. obniżył zarząd czynsz za mieszkanie dla uczniów z 12 na 8 miesięcznie, a wpisowe z 5 na 3 zł.

Walne zebranie członków Bursy Rzemieślniczej im. Staszica odbyło się wczoraj w sali p. Jarockiej, pod przewodnictwem p. naczelnika Dybczyńskiego, przewodniczącego zarządu. Na sekretarza powołano p. Żyniewiczza. Na wstępie p. naczelnik Dybczyński poświęcił gorące słowa wspomnienia zmarłemu w roku sprawozdawczym kierownikowi Bursy śp. inż. Rydleńskiemu, który przez długie lata był dla młodzieży serdecznym opiekunem i życzliwym doradcą, oraz zmarłemu ostatnio rewizorowi kasy, znanemu przemysłowcowi śp. Franciszkowi Krzyżagórskiemu.

Sprawozdanie z czynności rocznej przedłożył kierownik Bursy p. Cz. Przybylski. Z czynności kasowych zdawał sprawę p. dyr. Ligocki, skarbnik zarządu, a w imieniu komisji rewizyjnej referował p. J. Miklaszewski, wnosząc o absolutorjum. Bursa ma fundusz budowlany w sumie 33 900 zł. Subwencje magistratu i instytucji samorządowych obniżyły się w sposób niebywały.

W dyskusji p. Jan Zabłocki podniósł sprawę obniżenia czynszu, a członek zarządu p. red. Adam Piotrowski zaapelował o pomoc do prezesa Izby Rzemieślniczej, p. Stopy. P. prezes Stopy podkreślił życzliwość Izby Rzemieślniczej dla Bursy im. Staszica i wyraził przekonanie, że dozna ona poparcia również przez „Strzeżę Budowniczych”. W dyskusji przemawiali jeszcze pp. Żyniewicz i radny St. Libera.

Wybrano zarząd następujący: prezesem Bursy wybrano ponownie naczelnika wydziału szkół zawodowych przy Kuratorjum Szkolnym p. Sylwestra Dybczyńskiego, wicepr. ks. kan. Jarosza, sekretarzem p. Kulawskiego, skarbnikiem p. dyr. Ligockiego; dalej wchodzi do zarządu prezes Izby Rzemieślniczej, p. Stopy, dyr. Stiller z rzemieślniczej szkoły dokształcającej jako kurator młodzieży i p. radny Stanisław Libera. Do komisji rewizyjnej wchodzi pp.: — Jan Miklaszewski, Stanisław Trawczyński i red. Adam Piotrowski. (kl)

Ważny dla restauratorów wyrok Sądu Najwyższego

Czy zakłady gastronomiczne, restauracje, piwiarnie, jadalnie i t. p. mają prawo prowadzić handel temi artykułami, które są podawane na miejscu gościom do stołu? Kwestja ta była przez długi czas przedmiotem sporu; zainteresowani twierdzili, że skoro wolno sprzedawać zakąskę do zjedzenia na miejscu to nie można zabronić, by sobie gość kazał ją zapakować i by ją zabrał do domu.

Innego zdania były władze podatkowe. Władze fiskalne żądały od restauratorów, sprzedających swe artykuły na zewnątrz, wykupywania specjalnych świadectw przemysłowych i płacenia podatków.

Spór ten oparł się o Sąd Najwyższy. Ostatnio zapadł w tej mierze wyrok niezwykle doniosły. Sąd Najwyższy

stanął na stanowisku, że nie przeczy pojęciu „przedsiębiorstwa gastronomicznego” sprzedaż towaru, wchodzącego w jego zakres także celem spożycia poza przedsiębiorstwem. Taka sprzedaż nie stanowi przeto przedsiębiorstwa oddzielnego, od którego należałoby płacić odrębny podatek przemysłowy.

Nowe blankiety wekslowe

Państwowa Wytwórnia Papierów Wartościowych dostarczyła już ministertwu skarbu pierwsze transporty nowych blankietów wekslowych, które będą w użyciu od 1 kwietnia po wycofaniu z obiegu blankietów dotychczasowych.

Nowe blankiety drukowane są na papierze t. zw. ochronnym, zawierającym specjalne składniki chemiczne, które uniemożliwiają wywabianie atramentu, gdyż powodują kolorowe plamy. Ma to zapobiec fałszowaniu weksli.

Pogrzeb śp. Anieli Twardowskiej

Dziś przed południem odbył się pogrzeb śp. Anieli z Szczepańskich Twardowskiej, zmarłej po dłuższej chorobie wskutek ran, zadanych jej przez bandytę Bartoszewskiego.

Po nabożeństwie w kościele św. Marcina kondukt żałobny przy udziale duchowieństwa parafii świętomarcjańskiej i proboszcza parafii jeżyckiej ks. prob. Budaszewskiego, prowadził dyrektor Związku Towarzystw Dobroczynności „Caritas” ks. Wołkowski. — Zwłoki złożono na cmentarz św. Marcina przy ul. Bukowskiej.

Uwaga

Filija Kurjera Poznańskiego mieści się w składzie

L. Beyer

ul. Wielka 8

narożnik al. Szewskiej

Przyjmuje abonament i ogłoszenia po cenach zwykłych.

KALENDARZYK

Środa, 25 stycznia 1933

Słońce: wschód 7.45; — zachód 16.25; — długość dnia 8 godz. 40 min

Księżyc: wschód 7.56; — zachód 15.32; — przed nowim.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej urzy Uniw. Pozn. Środa, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska — 22 st. C, pogodnie, wiatr wschodni, ciśnienie atmosferyczne wysokie 772 mm — W ub. dobie temperatura najwyższa — 11 st. C, najniższa — 17 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Drog Wodnych w Poznaniu. Dziś + 0.48 m.

Kal. rzk.: Nawrócenie Św. Pawła; jutro Polikarp B.

Kal. słow.: Miłosz; jutro Skarbimir.

OSOBISTE

— Z Uniwersytetu Poznańskiego. — Dyplom i tytuł magistra nauk ekonomiczno-politycznych uzyskał p. Marjan Adam Paluszynski z Zawodzia w woj. poznańskim, a dyplom magistra filozofii w zakresie pedagogiki p. Stefan Zytko z Dąbrowy Górniczej w zakresie filologii francuskiej p. Stanisława Irena Moskałowska z Zwierzynca w woj. lubelskim.

Dla oczyszczenia krwi pije rano przez kilka dni z rzędu szklankę naturalnej wody gorzkiej „Franciszka Józefa” Zalecana przez lekarzy. ng 7533

— W wyższej szkole budowy maszyn i elektrotechniki odbył się w dniach 18 i 19 stycznia br. egzamin dyplomowy na wydziale mechanicznym. Dyplom i tytuł technologa-mechanika otrzymali pp.: Bochnar Olgierz z Katowic, Dębski Jerzy z Jordanowic, Janiszewski Jan ze Stepek (Podole Ukr.), Joerhej Adolf z Kalisza, Kazimierowicz Tadeusz z Warszawy, Komorowski Adolf z Julianowa Sandom., Koreywo Kazimierz ze Smoleńska, Krzemiński Antoni z Wielunia, Liciński Bohdan z Zychlina pow. Kutno, Maligowski Bernard z Poznania, Osiański Kazimierz z Pyszący pow. Srem, Pacholski Tadeusz z Dobieszewic, Zalewski Marjan z Sokolowa Podlaskiego, Zygmantowski Franciszek z Berlina.

— Naczelny lekarz Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umyłowych w Poznaniu, dr. med. Edmund Bozczowski ustąpił z zajmowanego stanowiska obejmując stanowisko w Związku Kas Chorych w Warszawie. (we.)

ZEBRANIA, ZJAZDY

— Tow. Uczniów Handlowych w Poznaniu. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 27 bm. o godz. 20 w Ognisku Ucznia Kupieckiego przy Al. Marcinkowskiego 26. Na porządku obrad wykład prezesa T. U. H. p. Domańskiego p. t. „Reportaż podróży po zagranicy”.

— Koło Absolwentów przy III szkole wydziałowej. Plenarne zebranie miesięczne odbędzie się w czwartek, dnia 26 bm. w szkole przy ulicy Różanej o godz. 19.30.

— Sekcja Eucharystyczna. Zebranie odbędzie się w czwartek, 26 bm. o godz. 19.30 w sali Marianum przy ul. Szewskiej 18. Referat wygłosi ks. moderator.

— Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo parafii Farniej. Zebranie miesięczne, przypadające na czwartek, 26 bm. odbędzie się w piątek, 27 bm. o godz. 19 na sali Marianum OO. Jezuitów, ulica Szewska 18 parter. Na porządku obrad wykład ks. dyr. Wołkowskiego oraz ważne komunikaty. Odtąd zebrania miesięczne odbywać się będą zamiast w ostatni czwartek, w ostatni piątek miesiąca.

WYCHOWANIE, KURSY

— Poznańskie Towarzystwo Kursów Ogrodniczych urządza w porozumieniu ze Związkiem Towarzystw Ogródów Działkowych Rzeczypospolitej Polskiej sześciotygodniowy kurs wieczorowy dla działkowców, dzierżawców ogródków działkowych. Kurs rozpocznie się dnia 6 lutego br. Opiata za kurs wynosi 5 zł. Zgłoszenia przyjmuje Poznańskie Towarzystwo Kursów Ogrodniczych (w gmachu Miejskiej Szkoły Handlowej) przy ul. Śniadeckich — telefon 71-46. Pp. Działkowców uprasza się o jak najliczniejszy udział w kursie dla ich własnego dobra.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— Zapieczętuję się na członków Tow. Przyjaciół Sztuk Pięknych w Poznaniu. — Od 25 lat Towarzystwo urządza w Salonie przy pl. Wolności 18 wystawy dzieł sztuki, dając w ten sposób możliwość zapoznawania się z artystycznym dorobkiem całej Polski. Składka roczna w kwocie 15 złotych uprawnia do bezpłatnego zwiedzenia wszystkich wystaw, a ponadto umożliwia wygranę na losowanie wartościowych dzieł sztuki, zakupowanych z odsetek fundacji Witke-Jeżewskiego. Od bieżącego roku począwszy każdy członek Towarzystwa, który zapłaci składkę za r. 1933, otrzyma artystyczną premię w postaci oryginalnego dzieła graficznego prof. Leona Wyczółkowskiego. Zarząd zamierza ponadto jeszcze w tym roku urządzić szereg ciekawych wystaw m. in. zbiorową wystawę uczniów prof. T. Pruszkowskiego, oraz „Salon wiosenny”, w którym weźmie udział wszyscy wybitniejsi artyści, zamieszkałi w Wielkopolsce.

— Wielkopolski Klub Bandyistów donosi, iż lekcja grania odbywa się co środę o godz. 19 w lokalu p. Kwiatkowskiego, ul. Gen. Koscińskiego 26.

— Łazarski Klub Szachistów organizuje seans gry równoczesnej na 20 szachownicach który rozegra w czwartek, 26

Drużyna Akademickiego Związku Sportowego, która po zdobyciu mistrzostwa okręgu walczyć będzie o mistrzostwo Polski.

bm dwukrotny mistrz Poznania p. Roman Gostwiński. Początek o godz. 18 w „Belwederze” ul. M. Focha 18. Zgłoszenia przyjmuje Łazarski Klub Szachistów we wtorki i czwartki od godz. 20 do 22 do dnia 26 bm włącznie.

— **Z Tow. Czytelnia Ludowych.** Zapowiedziany na dzień 26 stycznia wykład oświatowy zostaje odłożony. Następnym wykładem odbędzie się we wtorek, 31 stycznia br., jak zwykle, o godz. 20 w Coll. Miłus, s. 18. Mówić będzie p. wizytator Zawidzki o szkolnictwie polskim zagranicą.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Bilans grudniowy straży ogniowej.** W ubiegłym miesiącu straż pożarna wywano w 25 wypadkach. Pożarów ogółem było 12, pozatem alarmowano straż pożarną w 13 wypadkach pomocniczych oraz w 12, zw. ślęnych. (We.)

— **Karetka ambulansowa szpitala mięjskiego,** obsługiwana przez personel straży ogniowej w Poznaniu, która w mieście naszym dzielnie pełni funkcje samarytańskie wzywana była w ubiegłym miesiącu 317 razy do przewożenia chorych. (we.)

— **Stow. Naukowe „Gród Przemysłowa”** odbyło w ub. wtorek w Domu katolickim przy licznych udziałach członków swe roczne walne zebranie. Nowy zarząd wybrano w składzie pp.: prezes — Kubina W., wiceprezes — Jarczyk Franciszek, sekretarz — Wierzbicki Edmund zast., Chrzczanowski Arkadiusz, skarbnik — Ratajski Henryk, Stały sekretariat mieści się odtąd przy ul. Śródeckiej 6a m. 7.

— **Licytacja zastawów.** Od grudnia w sali p. Jarockiej przy ulicy Masztalarskiej 8, odbywa się licytacja rzeczy zastawionych w lombardzie miejskim a niewypukionych w swoim czasie. Sprzedawane są zastawy do nr 9971 a prolongaty do nr 150179. Sprzedawane są ubrania, maszyny, złoto, zegarki i inne rzeczy. Frekwencja kupujących słaba. (we.)

— **Z targu.** Dnia 25 b. m. na placu Sapiężyńskim płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 2,40—2,60 zł; 1 kg masła mleczarskiego 2,60—3,00 zł; 1 kg twarogu 0,60—0,80 zł; za litr śmietany 1,30—1,60 zł; litr mleka pełnego 18—20 gr; mendel jaj 2,20—2,40 zł.

— **Za mięso** 1 kg słoniny świeżej 1,60—1,70 zł; słoniny wędzonej 2,00—2,20 zł; wieprzowiny 1,40—1,80 zł; wołowiny 1,20 do 1,80 zł; cielęciny 1,20—1,80 zł; skopowiny 1,40—1,80 zł; koziny 1,00—1,20 zł; smalcu 2,40—2,60 zł.

— **Za drób i dziczyznę:** kura 1,80 do 3 zł; kaczka 2—4 zł; zęś 4—6,50 zł; para gołębi 1,40—1,60 zł; indyk 4,00—6,50 zł; perlica 2,60—3,00 zł; bażant 2,80—3,00 zł; królik 1,30—1,50 zł.

— **Za jarzynę** płacono: 1 kg ziemniaków 6—8 gr; 1 kg marchwi 10—20 gr; 1 kg kalarepy 30 groszy; 1 kg szpinaku 80 groszy; 1 kg kapusty 20—40 gr; seleru 30 gr; 1 pezcik pietruszki 10 gr; 1 kg jaruzu 30—40 gr; 1 kg cebuli 10 gr; 1 kg bobu 40—60 gr; 1 kg brukselki 30—40 gr.

— **Za ryby:** 1 kg szczupaka 2,00—2,40 zł; okonia 1,40—2,00 zł; lina 2,00—2,40 zł; karasja 1,80—2,00 zł; sandacza 3,60—4,00 zł; suma 2,60—3,20 zł; mietusa 2,40—3,00 zł; leszcza 1,00 zł; 1 kg białych ryb 0,60 do 1,20 zł; 1 kg karpia 2,20—2,40 zł; za ryby śnięte płacono 60—70 gr mniej; 1 kg śledzi zielonych 90 gr.

— **Za owoce:** 1 kg owoców suszonych 1,60—2,40 zł; za 1 kg jabłek 0,80—1,30 zł; gruszek 0,60—1,20 zł; winogron 2,80 do 3,20 zł; 1 kg orzechów włoskich 2,60 do 2,80 zł; łaskowych 2,80 zł.

— **Za grzyby:** 1 kg grzybów suszonych 6,40—8,00 zł. Dowozy mniejsze. Jaja podróżowały znacznie. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Nieszczęśliwy skok z tramwaju.** Ciężkiemu wypadkowi uległa we wtorek wieczorem 20-letnia p. Janina Szymańska (ul. Przecznicza 7), wyskakując na ulicy Grunwaldzkiej z tramwaju, będącego w biegu. P. Szymańska upadła na jezdnię i odniosła bardzo ciężkie obrażenia. Z powodu złamania obojczyka i ogólnych kontuzji przewieziono ją pogotowie ratunkowe po doraźnym opatunku do szpitala miejskiego. (kl.)

— **Wczorajsze alarmy pożarowe.** Na ul. Wodna 8 przywołano wczoraj miejską straż pożarną, gdyż w jednym z mieszkań na czwartym piętrze zapaliła się od pieca belka. Na nowej budowli własności p. sędziego Wilczka przy ul. Marynarskiej 6 pekiła rura wodociągowa i spowodowała wylew wody. Na Starym Rynku przy narożniku ul. Nowej zapaliły się sadze.

wskutek czego konieczną była interwencja straży pożarnej. (kl.)

— **Samochód wjechał na latarnię.** Na placu Drwęskiego, u wylotu ul. Fr. Ratajczaka, samochód P. Z. 48 813 uderzył o latarnię. Wynadek ten nie miał jednak groźniejszych następstw. (kl.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Za kradzież węgla.** Za kradzież węgla z zasieków kolejowych ujęto wczoraj cztery osoby. Między ujętymi była kobieta. Przytrzymanym odebrano 4 centnary węgla. (kl.)

— **Kradzież skrzyni proszku „Błask”.** Policja ujęła Franciszka Cepkę z Chartowa pod Poznaniem pod zarzutem kradzieży skrzyni proszku mydlanego „Błask” p. Walentemu Kozie z Grodziska. (kl.)

Z Poznańskiego

— **KEPNO** (Katastrofalne położenie rolnictwa). Odbyło się tu posiedzenie Rady Oddziału Pow. Wlkp. Tow. Kółek Rolniczych pod przewodnictwem prezesa p. pułk. rez. Thiela z Doruchowa, na którym uchwalono rezolucję, domagającą się m. in. obniżki cen produktów kartelowych, obniżenia cen cukru, obniżenia taryfy kolejowej, ciężarów socjalnych, cen nawozów sztucznych i oprocentowania hipotek. Poza to rezolucja domaga się uporządkowania systemu podatkowego i upowszechnienia podatku obniżenia podatku gruntowego do normy z roku 1924, zniesienia podatku majątkowego, oraz dostosowania budżetu powiatowego na rok 1933-34 do obecnej siły płatniczej rolnictwa.

— **(Ofiara oszustw)** Do niejakiegoś Rokity w Rozaszczach now. Kepno przybyli w tych dniach nieznanymi oszusta którzy pod pozorem pośredniczenia w sprzedaży obl. państwa, pożyczki konwersyjnej z roku 1924, skradli mu obligacje tejże pożyczki, wartości nom. 1500 zł.

— **KOBYLIN.** (Wstyd!) Donoszą nam z Kalisza: Jedną z poważnych finansowych instytucji polskich w Kobylinie w woj. poznańskim nadeszła do pewnej firmy w Kaliszu list wartościowy z zawartością 1000 zł. Na odwrotnej stronie koperty widnieje 5 pieczęci na laku z napisem: „Eingetragene Genossenschaft m. unbeschr. Haftpflicht”. — Po 14 latach niepodległości można stanowczo pieczęć zaopatrzyć w podpis polski. To wstyd!

— **KROTOSZYN.** (Z rady miejskiej). W dniu 20 bm. odbyło się pierwsze w tym roku posiedzenie rady miejskiej. Posiedzenie zajął zastępca przewodniczącego rady miejskiej, p. Bajerlein, poczem p. Gill odczytał sprawozdanie z rocznej działalności rady. Z kolei przystąpiono do wyboru prezydium rady miejskiej. Kandydatem na przewodniczącego rady postawiono dwie i to p. Kazimierza Pajerleina (Kl. Narod.) oraz p. Bytońskiego (BB). W głosowaniu tajnym p. Pajerlein otrzymał 11 głosów a p. Bytoński 13 głosów. Na zastępcę wybrano p. Chybę, który otrzymał 13 głosów. Po wyborach do prezydium rady miejskiej przedstawił zebrany p. Szczodrowski (Kl. Narod.) sprawozdanie rachunkowe za r. 1931-32, nad którym w dyskusji zabierali głos p. dr. Budziński, poruszając nieporządku w administracji gazowni. Następnie referat radnego p. Wojciechowskiego „O gospodarce miejskiej”. Mówca porównał budżet miejski z roku 1910-11 i obecny. Wprost sensacyjnie brzmiały słowa o zniesieniu „Złóbka miejskiego” i „Przychodni przeciwgruźliczej” jako instytucji „zbytecznych”. W odpo-

wiedzi p. dr. Krzywański (BB.) napiętnował, jak mówił, „demagogiczną argumentację” p. Wojciechowskiego. W toku dyskusji przemawiał p. Gwizdek, który starał się udowodnić, że w „Bolszewizm jest lepiej niż w Polsce, bo tam dają nawet kartki na chleb, buty, odzież itd.” P. Bajerlein (Kl. Nar.) ostro zaprotestował przeciw gloryfikacji Sowietów. W dalszym ciągu obrad przedłożono radzie miejskiej cały szereg dodatków do podatków, których nie uchwalono. P. Bajerlein stwierdził, że społeczeństwo kupieckie zużożało wskutek parcelacji dóbr książęcych Thurn i Taxis'a i wskutek handlu domokrajnego. W tym samym duchu przemawiali p. Włodarczyk i p. Chyba, wskazując na to, że te źródła dochodowe, które istnieją, nie można niszczyć, ale konserwować. Po dyskusji przystąpiono do wyboru trzech nowych członków rady Kasy Komunalnej w miejsce ustępujących pp. Chyby, Chojnackiego i Wojciechowskiego. Przez wybór przeszli pp. Nowackiewicz, Chyba i Wojciechowski. (jk.)

— **Swarzędz.** (Nowe prezydium rady miejskiej). Na wczorajszym posiedzeniu rady miejskiej wybrano dotychczasowe prezydium w składzie: przewodniczący — p. Tadeusz Zębski zast. — p. Franciszek Suchocki, sekretarz — p. Antoni Maćkowiak, zast. sekretarza — p. Adam Czarnecki, wszyscy z Klubu Narodowego. Poza to przyjęto do wiadomości sprawozdanie z rewizji kasy i wybrano do komisji szacunkowej podatku dochodowego pp. Fr. Suchockiego i Stan. Kurczewskiego.

— **SZAMOCIN.** (13 rocznica wkroczenia wojsk polskich). W ub. niedzielę, urządziło Tow. Powst. i Woj. 13-tą rocznicę oswobodzenia miasta od Prusaka. Na przeżycie 20 towarzyszy, w nabożeństwie brało udział tylko 3: Powst. i Woj., Sokół i S. M. P. Gdzie przebywały inne organizacje, które uczestniczą zawsze w różnych „gąłówkach”?

Wieczorem w sali „Concordia” odbyła się wieczornica. Odczyt o powstaniu miał p. Wł. Głowacki. Następnie odegrano 3-aktową sztukę p. t. „Bolszewicy”. Po przedstawieniu odbyła się zabawa taneczna.

W całym tem świecie ku czci poległych powstańców wielkopolskich nie brał udziału ani jeden urzędnik. Tymczasem właśnie, dzień oswobodzenia ziem zachodnich był dla urzędników dniem otwarcia warsztatu pracy dla Polski.

Taksamo mamy w Szamocinie pomnik „Wolności”, który magistrat zawsze chętnie oświetla na koszt miasta z okazji „gąłówek” i imienin Dłaczego w dniu rocznicy tego nie uczynił? — przecież krew powstańca wielkopolskiego zasługuje na dowody wdzięczności!!

Saneczkujące dzieci spowodowały katastrofę samochodową

Z Inowrocławia donoszą: Na szosie pod Inowrocławiem wydarzyła się katastrofa samochodowa, która szczęśliwym zbiegiem okoliczno-

KRONIKA KARNAWAŁOWA

Bal Sędziów, Prokuratorów i Adwokatów w Poznaniu odbędzie się w sobotę, dnia 28 stycznia 1933 o godz. 21,30 na Bałej Sali Bazarowej zg 17578

Koło Farmaceutów S. U. P. urzędują w dniu 28 stycznia b. r. (sobota) w salach Belwederu. Wieczorek Taneczny pod protektoratem JWPana Kuratora Prof. Hrynakowskiego. Zaproszenia wydaje się jeszcze w lokalu Koła przy ul. Grunwaldzkiej 14 w godz. 12—13. dg 2200

Smutne, lecz prawdziwe — zwłaszcza, że dopuścili się niedbalstwa urzędnicy — sami Wielkopolanie. (kl.)

— **ZBASZYŃ.** Wieczór karnawałowy odbędzie się w dniu 1 lutego br. o godzinie 20 na sali p. Olejniczaka (strzelnica).

— (Z radw. miejskiej). Ostatnie posiedzenie rady miejskiej odbyło się pod przewodnictwem nowego prezydium oraz komisji miejskich na rok 1933. Na przewodniczącego rady miejskiej wybrano dotychczasowego przewodniczącego p. Fr. Klauzińskiego, na zastępcę p. St. Frackowiaka, na sekretarza p. Grychtę Józefa.

Wielka kradzież w Swarzędzu

Ze Swarzędza donoszą: Dzisiaj w środę w ciągu nocy nieznanymi sprawcami wdarli się do składu bławatów i obuwni p. Cz. Gruszczyńskiego przy Rynku i skradli, dostawszy się do składu przez okratowane okno, większą ilość towaru. Dochodzenia w toku.

Tragiczna śmierć dyrektora cukrowni

Z Inowrocławia donoszą: W poniedziałek rano pozbawił się życia wystrzałem z rewolweru w usta dyrektor cukrowni Wierzchosławice pod Inowrocławiem 50-letni Wacław Iwanicki. Denatą znaleziono nad ranem już martwego i wszelką pomoc okazała się bezskuteczna. Dyr. Iwanicki prowadził cukrownię Wierzchosławice dopiero od dwóch lat. Ostatnio zarząd cukrowni wypowiedział pracę wszystkim urzędnikom i robotnikom, mając zamiar na dwa lata zawiesić pracę w zakładach. Podobnie dyr. Iwanicki otrzymał wypowiedzenie i to, zdaje się, było przyczyną jego rozpaczliwego czynu. Zmarły osierocił żonę i dwoje dzieci. Tragiczna śmierć poważanego obywatela wywołała przynębiające wrażenie w całej okolicy.

Echa demonstracji bezrobotnych w Inowrocławiu

Z Inowrocławia donoszą: Sąd grodzki rozpatrywał sprawę demonstracji bezrobotnych przed magistratem w Inowrocławiu przed świętami Bożego Narodzenia. Robotnicy mieli wnosić w czasie demonstracji okrzyki i zachowywać się agresywnie wobec policji. Oskarżeni Kazimierz Wiśniewski, Edward Kwiatkowski, Dziedziuch, Kwaśniewski i Olejnik do-

winy się nie przyznawali. Sąd po wysłuchaniu raportów posterunkowych P. P. wymierzył każdemu z oskarżonych karę więzienia po 6 miesięcy i 20 dni. Rozprawie przewodniczył sędzia Hoffmann.

Tajemnica kolportera fałszyfikatów 500-zł

Z Kępna donosi (ck): Przed kilku dniami, przytrzymany został w Bytomiu po stronie niemieckiej, niejaką Grzegorzczak, z zawodu murarz, który usiłował wymienić w jednym z tamtejszych kantorów 500-złotowy banknot. Banknot ten został uznany za fałszywy. Powiadomio-

na policja aresztowała Grzegorzczaka. W czasie rewizji znaleziono przy nim jeszcze 17 banknotów 500-złotowych.

Grzegorzczak zeznał, że w czasie odbywania kary więziennej ub roku w Tarnowskich Górach, przebywał w jednej celi z niejakim Fertalą z Krzyworskiej, powiatu wieluńskiego, który miał mu się przyznać, że odsiaduje karę za współudział w fabrykowaniu 500-złotowych banknotów, wyrabianych w Krzyworsce, powiatu wieluńskiego i że posiada tam jeszcze ukryte w ziemi fałszyfikaty. Grzegorzczak po wyjściu z więzienia miał się udać do Krzyworskiej gdzie rzekomo wykopał pewną ilość tych banknotów. W tych dniach policja dokonała powtórnej rewizji w Krzyworsce, lecz nic podejrzanego nie wykryto. Ile jest prawdy w twierdzeniu Grzegorzczaka, wykaże niewątpliwie dalsze dochodzenie policyjne.

Katastrofa kolejowa pod Tczewem

Jeden zabity, drugi ciężko ranny

Z Tczewa donoszą:

W dniu 24 bm o godz. 10 rano wydarzyła się katastrofa kolejowa na stacji Zajczkowo w powiecie tczewskim.

Pociąg towarowy nr 275, idący z Bydgoszczy na echał na drugi pociąg towarowy nr 9561, stojący przed semaforem. Skutkiem zderzenia rozbity został brankard pociągu 9561, oraz trzy wagony pociągu nr 275. Hamulcowy Jan Koszydowski z Grudziądza zabity został na miejscu, ponosił ciężkie rany odniósł konduktor Feliks Gościnnny, którego przewieziono do szpitala w Tczewie. Skutkiem katastrofy jeden z torów

został zatarasowany. Dochodzenie prowadzi komisja z Gdyni.

Autor bluźnierczych ulotek

Z Szamotuł donosi (sc): Autor bluźnierczych ulotek roztrząsanych w Poznaniu w dniu poświęcenia Pomnika Wdzięczności, 38-letni Ludwik Jankowski z Szamotuł stanął przed sądem tutejszym, oskarżony o zniewagę Sądu i sędziego p. Kazimierczaka. Jankowski, podający się za „koja-

rzyciela małżeństw” dopuścił się obrazy sądu w pismach wystosowanych do prezesa sądu okręgowego sędziego Kazimierczaka, za dziękana Kazimierczaka i kilku innych obywateli tutejszych. Sąd, któremu przewodniczył p. dr. Chrzczanowski, skazał oszczercę na 1 rok aresztu. Oskarżał prok. Rzepecki, bronił adw. Kierski.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

PIEŚŃ W EPOCE „SZLAGIERÓW”...

Kryzys pieśni — Dlaczego pieśń się wyrodziła? — Nie można śpiewać „samemu” — Z pokoju do sali koncertowej — „Kolektywny liryzm” czyli jeszcze jedna kartelizacja — Jak było u nas i jak jest? — Trochę historii — I gdzieindziej nie lepiej — Brak poetyckich tekstów — Stosunek do wiersza.

W naszych przełomowych dla twórczości muzycznej czasach wszystkie ważniejsze, a tak dla ubiegłego wieku charakterystyczne formy muzyczne przechodzą głębokie przesilenie. Przesilenie to ma zresztą charakter nie tylko formalny, ale i ideowy, jako że jedno z drugim idzie w parze, bo przeżyta idea pociąga za sobą obumarcie formy, którą się posługiwała.

Pieśń — którą kryzys dzisiejszy również dotknął — przeżyła swoje piękne dni nie za naszych czasów; my tylko echa tych dni pamiętamy i wysiłki schyłkowe, aby tę szlachetną zbiornicę intymnych przeżyć ludzkiego liryzmu przy życiu zachować.

Przesubtelnienie wyrazu i wyrafinowanie środków, tak charakterystyczne dla pieśni końca XIX w. i początku XX, nie było właściwym sposobem zapewnienia jej masowych odbiorców. Już same trudności techniczne na to nie pozwalały. Schuberta mógł sobie każdy w domu dla siebie śpiewać, ale do Wolffa, Straussa, Mahlera, Debussy'ego, Szymanowskiego potrzebna jest rutynowana śpiewaczka i dobry akompaniator. Szerokie sfery amatorów, dotąd tak aktywne w kulturowaniu pieśni, zostały pozbawione możliwości wykonawczych prawie zupełnie. Występują więc na widowie śpiewacy zawodowi, pieśniarze (broń Boże, nie u nas!) i pieśń przenosi się do sali koncertowej. Z intymnej powiernicy, milej każdemu, staje się zamkniętą, trudno dostępną i wymagającą fachowych pośredników, aż powoli przechodzi prawie w zapomnienie. Dzisiaj kompozytorowie nie śpiewają prawie że nie piszą — chyba od natchnienia, na marginesie prac innych. A to, co powstało, jest bez wyrazu i niesamodzielne. Nawet klasy kompozytów w konserwatoriach odwróciły się od pieśni; w porównaniu do zalewów lirycznych, płynących z dusz dawnej młodzieży, dziś uczniowie niewielkie znajdują w tej formie upodobanie.

Oczywiście, że decydującą rolę odgrywa nastawienie psychiczne młodzieży — a i pozycja, głosząca hasła dnia dzisiejszego nie pobudza do tworzenia pieśni. Liryzm człowieka dzisiejszego (a raczej wczorajszego, bo dzisiejszy już zaczyna być nieco inny) ma charakter kolektywny, dorywczy, pobieżny, typowo dancingowy i przedko przechodzący w stan trzeźwej rzeczywistości. Wypowiada się masowo, jednomyślnie, a raczej bezmyślnie i bez reszty w kupiecie szlagiera, w jego dosadnej rytmice lub w zmysłowo-trivialnym tangó. Na liryzm subiektywny, pogłębiony, niema miejsca w dzisiejszej skartelizowanej gromadzie, pełniącej masowo jakieś przez kogoś zgóry ustasdarzowane funkcje. Kulturowanie osobistych przeżyć i wzruszeń zostało wypłoszone z gromady, wysłane i zapędzone (aż do czasu) w podcienia świadomości. Dla ideałów masy poświęcono człowieka. Jest jednak uzasadniona nadzieja, że człowiek ten upomni się kiedyś o swoje prawa. A wtedy, razem z nową liryczną poetyką (bo bez niej jest to nie do nomyślenia) pojawi się znów forma, która jak dawną pieśń stanie na usługę osobistych intymnych przeżyć i wzruszeń człowieka.

U nas z pieśnią nie mieliśmy nigdy zbytniego kłopotu z tej prostej przyczyny że nie było żadnego kultu pieśniarskiego. Były wysiłki aby kult ten zaszczerpić i w ten sposób wprowadzić do muzyki naszej nieco europejskich obyczajów. Nasze narodowe obyczaje są jednak tak silne, że onarły się stanowczo wszelkiemu nowinkarstwu. I przetrwałyśmy w chwalebnej pod tym względem niezależności od zachodu a nawet wschodu aż do dzisiaj. Nie mamy więc literatury pieśniarskiej (wiem wiem, powiedzą mi: Moniuszko, Niewiadomski — ale to nie o to chodzi) nie mamy śpiewaczk-nieśniar-k (Szymanowska i Arca-sińska dzisiaj to za mało); nie mamy wreszcie publiczności chcącei słuchać pieśni. Obiawy te są zastanawiające, bo wiemy skądinąd że ci sami nasi kompozytorowie śpiewacy a nawet słuchacze, przeniesieni na odpowiedni grunt obcy, zdziałać mogą bardzo dużo i działać bardzo chętnie. Słuchacz okazuje się bardzo kulturalnym i wyrobionym zwolennikiem pieśni śpiewaczka doskonałą interpretatorką a

kompozytor pisze chętnie liryki. W kraju te same rzeczy uchodzą za coś podrzędnego i nie zasługującego na uwagę.

Publiczność nasza lubi słuchać śpiewaków, ale nie tego, co śpiewają. A jeśli już wypadnie jej zrobić wybór pomiędzy arją operową a pieśnią, to pierwszeństwo da niezawodnie arji. Chyba że konkuruje z nią „Ajajaj” albo „Cudne oczy”. (Pod tym względem panują u nas zupełnie macedońskie obyczaje, a co gorsza to to, że prawie żadnemu z czołowych artystów nie przyjdzie na myśl przeciwstawić się temu). Kompozytorowie nasi, jeśli piszą pieśni, to przeważnie na skutek wpływów ubocznych i bez należytego ustosunkowania się do tematu. Spotykamy w tej dziedzinie u nas albo wzory wysokiej próby (Szymanowski), albo znów piosenki lekceważąco zbyt lub pretensjonalne. Widzimy też utwory przeladowane i rozwlekłe — całe poematy o przeciążonej fakturze i nadmiernie rozbudowanej formie. Kultury formy i faktury pieśniarskiej w połączeniu z poważnym ustosunkowaniem się do tekstu — poza Szymanowskim i kilku wyjątkami współczesnymi — nie widać, sięgając nawet daleko wstecz. Sam Chopin potraktował swe pieśniarskie próby nie z tą powagą, z jaką podchodził do swej twórczości fortepianowej. Moniuszko, który miał najwięcej danych, aby stworzyć polską pieśń artystyczną, utknął podrodze do zaścianków, które chciał obdarować swymi nierównej wielkości perłami. Obiecujać zapowiadał się pod tym względem Pankiewicz — umarł jednak przedwcześnie. Karłowicz traktował swe pieśni powierzchownie — zresztą niewiele ich pisał. Proponując nam do swych zdolności traktowali poważnie problem pieśniarski Żeleński, Szopski, Opiński. Dwaj ostatni tworzą prawdopodobnie nadal w tej formie. Niewiadomski, uchodzący w oczach ogółu za rasowego polskiego liryka, jest w swych pieśniach uosobieniem mieszczańskiego konwenansu estetycznego i dlatego jest tak popularny. W twórczości młodszych, z tego co widać, pieśń nie odgrywa poważniejszej roli.

Zresztą obecnie nie tylko u nas pieśń jest w zaniedbaniu. Szczególnie znamienym jest jej upadek w Austrii (tj. w Wiedniu) i Niemczech, klasycznych krajach pieśni, gdzie skrzystalizowała się i wyczelowała ta forma w kształty szlachetne i harmonijne, gdzie traktowali ją kompozytorowie z całą powagą i wysokimi wymaganiami na równi z innymi ważnymi formami, gdzie ustalono, że stosunek do tekstu nie może być zewnętrznie ilustracyjny, lecz głęboko twórczy, gdzie rozwinęła się specjalna kultura konstrukcji muzycznej pieśni, wyłoniona z rytmu wewnętrznego wiersza (metrum służy przeważnie do kontrolowania akcentów i ew. wpływu na kierunki wykreślenia melodyjnego) jego ogólnej dynamiki i treści muzycznej. Dzisiejszy zanik zainteresowania do pieśni w tych krajach ma prawdopodobnie źródło w pozycji nie dającej kompozytorom odpowiednich podnieć. U nas oprócz braku odpowiedniej liryki przyczyna niewysokiego poziomu pieśni leży w mechanicznym, powierzchownym stosunku do wiersza i nieumiejętności wczuwania jego wartości konstrukcyjno-muzycznych. Tego też trzeba się uczyć.

Sanisław Wiechowicz.

Poznań.

Jutro:

CO ANGLJA LUBI CZYTAĆ?

przez

dr. Władysława Tarnawskiego.

Pisma nadesłane

„Śpiewak” Nr 1 Treść: St. M. Stoiński: Fotografia w służbie propagandy ruchu śpiewaczego — W. Fabry: „Stulecie Teatru Wielkiego w Warszawie” — F. Starczewski: „Tadeusz Joteko” — W. Fabry: „W sprawie „Studjum Operowego” — Kronika muzyczna — Kronika chóralna — Nowe wydawnictwa i czasopisma — Komunikaty i wiadomości z Polskich Związków Śpiewaczych — Kronika założona — Adr. Red. Katowice, ul. ks. Dąbrowskiego 4.

ŻYCIE KULTURALNE

PRZYGOTOWUJEMY SIĘ DO ZJAZDU LEKARZY I PRZYRODNICZÓW

Wiadomo, że Poznań będzie we wrześniu r. b. widownią wspaniałej manifestacji naukowo-kulturalnej. W mieście naszym zbierze się XIV Zjazd Lekarzy i Przyrodników polskich polązony ze zjazdem lekarzy słowiańskich. Rozmiary tego przedsięwzięcia są ogromne, więc też i praca przygotowawcza została zakrojona na wielką skalę. Donosiliśmy już o wielu jej szczegółach, obecnie należy wyszczególnić sekcje, na jakie Zjazd będzie podzielony. Ilość ich daje wyobrażenie o pracy naukowej, jaką uczestnicy Zjazdu podejmują.

Jest tych sekcji parę dziesiątek, a to: sekcja nauk matematycznych fizycznych i astronomicznych - geodezyjnych, której przewodniczy prof. dr. Z. Krygowski; sekcja geologii geografii, mineralogii i paleontologii — rektor U. P. prof. dr. S. Pawłowski; sekcja chemii — prof. dr. A. Galecki; sekcja biologii fizjologii, chemii fizj. i genetyki — prof. dr. Zbyszewski; zoologii anatomii i antropologii — prof. dr. A. Jakubski; botaniki — prof. dr. A. Wodziecko; leśnictwa — prof. dr. J. Rafalski; ochrony przyrody — prof. dr. A. Wodziecko; entomologii — prof. dr. E. Lubicz-Niezabitowski; przyrodniczo-dydaktyczna — prof. dr. L. Jaxa-Bykowski; nauk rolniczych — prof. dr. J. Sypniewski; nauk weterynaryjnych — prof. dr. S.

Runge; nauk farmaceutycznych — prof. dr. K. Hrynakowski; radiologii — prof. dr. K. Mayer; anatomii patologicznej — prof. dr. L. Skubiszewski; mikrobiologii — prof. dr. L. Padlewski; higieny i medycyny społecznej — prof. dr. P. Gantkowski; medycyny sądowej — prof. dr. S. Horoszkiewicz; historii i filozofii medycyny — prof. dr. A. Wrzosek; medycyny wewnętrznej farmakologii i patologii ogólnej — prof. dr. W. Jezierski; pediatrii — prof. dr. K. Janscher; chirurgii i ortopedii — prof. dr. A. Jurasz; ginekologii i położnictwa — prof. dr. B. Kowalski; okulistyki — prof. dr. W. Kapuściński; chorób nerwowych i psychiatrycznych — prof. dr. S. Borowiec; dermatologii — dr. Z. Bochyński; otolaryngologii — prof. dr. A. Laskiewicz; stomatologii — zast. prof. J. Jarzab; higieny szkolnej i wychowania fiz. — prof. dr. E. Paścecki; medycyny wojskowej — pułk. dr. K. Maszadro; eugeniki — pułk. dr. L. Drożyński; balneologii i klimatologii — prof. dr. P. Gantkowski; prasy lekarskiej — prof. dr. R. Wrzosek i zawodowo-lekarskiej — dr. R. Konkiewicz.

Jak widzimy na czele sekcji stoją uczeni o głośnych w swej specjalności nazwiskach. Wobec mnóstwa zgłaszanych ciągłych referatów, zapowiada to bogaty plon naukowy.

Rozmowy z Mickiewiczem. Ruch naukowy w niezmiennie żywej Polskiej Akademii Umiejętności wzniósł się znów z nastaniem jesieni r. z. Wszystkie wydziały i komisje akademickie rozpoczęły prace, nie wyłączając nowego lekarskiego, gdzie skupia się polska praca na tem polu. W zakresie literatury zwraca uwagę komunikat prof. Pigionia o zbiorze rozmów z Adamem Mickiewiczem przygotowywane sejmowe wydanie obejmie tom w którym zebrano zapiski stu przeszło ludzi, którzy mieli stosunki bezpośrednio z poetą w latach 1825—1855. Relacje są różnorodne co do charakteru i co do stopnia autentyczności, lecz uzyskany w ten sposób materiał posiada wartość badcząco ważną dla biografii charakterystyki umysłowości, oceny działalności Mickiewicza Co-

prawda rozmowy te tyczą spraw raczej zewnętrznych. Zebraniem ich Pigoń oddał nową a pewnie nieostatnią usługę znajomości poety. (T. Gr.)

Ze Zw. Bibliotekarzy Pol. Kolo wileńskie odbyło posiedzenie z komunikatami S. L. Sowskiego pt. „Świeży wykryta w Uniw. Bibliotecz. Publ. książka Zygmunta Augusta” M. Dziukowski — nt. „Księgozbiór historyczny powstań polskich Fryderyka Smitta w U. B. P.” oraz M. Brensteina nt. „Samobrona bibliotek domowych przed przywłaszczeniem książek”.

Krakowskie Tow. Miłośn. Hist. Medycyny odbyło posiedzenie z referatami prof. dr. Szumowskiego i doc. dr. Bilikiewicza nt. „Pomniki lekarzy w kościele OO. Dominikanów w Krakowie”.

LITERATURA

St. Żeromskiego „Dziennik podróży”. Z poświęceniem i spuszczyną po St. Żeromskim wydobyło Warszawskie Tow. Wydawnicze notatki z trzech jego podróży z lat 1902, 1906/7 i 1911. Wrażenia z pierwszej podróży odbytej po R. wjerze i K. rycy odbiły się w „Popiołach” i „Dziejach grzechu”. Druga z rzędu to podróż do Szwajcarii i Włoch, z której echa znajdziemy również w „Dziejach grzechu” i pomysłach „Dumy o hetmanie” oraz „Róży”; trzecia — to podróż po Bretanii, która dostarczyła twórcy „Urodzie życia” i „Wspomnieniu o A. Żeromskim”. Notatki mają charakter dorywczych, bezpośrednich, technicznych zapisek przeżyć utrwalanych stylem telegraficznym. Materiał to do psychologii twórczości Żeromskiego nieoceniony. Uderzającym jest bijące z tych kart żarliwe studium uroków morza, podpatrywanie jego proteuszowych kształtów i coraz to świetniejsza, w naszej literaturze nigdzie przedtem niespotykana, ekspresja artystyczna motywu morza. Dzięki tej publikacji wrośnie wydatnie nasza wiedza o Żeromskim. Niestety korekta pozostawia sporo do życzenia; zwłaszcza w zakresie nazw i terminów włoskich niemająco jest fatalnych pomyłek choćby: (Boca della Ustica piramida Cestusa). (P.)

Od Marksa do Sorcla. W Paryżu ukazała się książka Edwarda Bertha, zatytułowana „Du Capital aux Reflexions sur la violence”.

MUZYKA

Muzyka czeska w Rzymie. Z Rzymu do nasza nam: W Augusteo wykonano pod dyrekcją Mikołaja Malko szereg dzieł muzyki czeskiej, które zapelnily cały wieczór. Warto czasem rzucić okiem na krytyki muzyczne tutejszych pism. Koncert fortepianowy Dworzaka z moll został nazwany „muzyką słodką i żelatynową”, która usiłował ożywić wykonawca (Ruda Firkusny) ale bez rezultatu. Medyacja Suka spotkała się z nieco lepszym chociaż protekcyjnym przyjęciem, natomiast „Sinfonietta” Janaczka doczekała się w e-łu nielaskawości. Dwa utępy są godne uwagi — pisze jeden z krytyków — moderato i „allegretto” natomiast zakończenie „zadaje słuchaczom dziwną torturę”. Publiczność dostała też dobrą notę za to, że „nad podziw umiała opanować nerwy i zachowała się względnie”. O skali krytycznej, jaką rozporządzają rzymscy arystarchowie, osobistości faszystowskie przeważnie młodzieńczego wieku i tak’ej że eksperjeńcy, świadczy równoczesny zachwał dla dworzakowskiego „Karnawału” który, jak wiadomo, nie należy do najświetniejszych dzieł czeskiego mistrza. Faszystom zaśadza się ew. sztuce zbyt często na traktowaniu przez ramię „barbarzyńców” z poza Alp a bywają nimi i. Francuzi gdy idzie o literaturę. Czasem bywa to nawet dość zabawne. (rm)

TEATR

Fredro w Pradze. Donoszą nam z Pragi: Stowarzyszenie „Scena dobrego autorków” zarządziło w teatrze Umiejętności Bedy wiecór jednoaktówek słowiańskich. Między wykonanymi czterema sztukami znalazło się i Fredry „Świeczka zgaśnięta”. (ps)

PLASTYKA I ZDOBICTWO

Portret Josepha Conrada został zawieszony w Narodowej Galerii Portretów w Londynie. Pochodzi on z portretu Waltera Tittle i został namalowany w r. 1924, tj. na rok przed zgonem genialnego pisarza.

PRAWDA O KOŚCIELE MARJACKIM W TORUNIU

Pojawiły się w prasie alarmujące wieści, że kościół Marjacki w Toruniu jest poważnie zagrożony. Jak się przedstawia sprawa w rzeczywistości? Szacowna ta świątynia pofranciszkańska, wzniesiona w 13—14. stulecia, jeden z najcenniejszych zabytków stylu gotyckiego w naszym kraju i wyjątkowo monumentalnym wnętrzu hallowego układu (wszystkie nawy zaoklepię na równej wysokości), uwiecznionem w Te. e Pomorskiej Leona Wyczołkowskiego, przetrwała do naszych czasów w stanie okaleczonym, zwłaszcza jeśli chodzi o jej szatę zewnętrzną. Kościół w 17 wieku był już tak dalece pomniejszony, że okazała się konieczność pościągania jego murów żelaznymi kotwami a w końcu 18 stulecia chylił się wprost ku upadkowi. W tym też czasie usunięto jego pierwotny trójdzielnny dach o podobnej konstrukcji, jaką jeszcze dzisiaj widzimy na kościele toruńskim św. Jana, i zastąpiono go ciężkim dachem dwuspadowym o wysokości szczytów około 17 m przy rozpętości ok. 26 m. W związku z tem rozebrano trzy zachodnie szczyty gotyckie odpowiadające pierwotnym trzem dachom.

Od tego czasu cenny ten zabytek nie doznał dalszych zmian konstrukcyjnych. Siła rzeczy jednak, aczkolwiek bezpośrednio niebezpieczeństwo nie zagraża budowie, dalszy program odnowienia świątyni winien objąć naprawę więźby dachowej, ponadto wzmocnienie i narożnika zachodnio-południowego najbardziej obciążonego parciem poziomym wyniosłego dachu, oraz wzmocnienie fundamentów muru południowego, opierającego się na potężnych szkarpach, wstawionych do wnętrza kościoła. Wszystkie te zabiegi nie przedstawiające dla dzisiejszej techniki żadnych trudności niewątpliwie przyczynią się do zabezpieczenia z biegiem wieków ciężko doświadczonej świątyni na długie czasy. N. P.

W obronie uciśnionych

Zart polityczny studentów paryskich

W smutnych czasach kryzysowych w atmosferze nalaadowanej trującymi gazami prawdziwej polityki, dobrze robi od czasu do czasu zainscenizowany dowcipnie kawał. Arena takiego politycznego qui-pro-quo stał się po raz drugi Paryż za sprawą grupy studentów Sorbony. Dowcipnie ci, spekulując na wypróbowanej już raz przez nich ignorancji geograficznej i historycznej polityków i posłów (historja z roku ubiegłego z „narodem Półdewów”), zaaranżowali protest oficjalny uciśnionych przez Stany Zjednoczone mieszkańców ras hiszpańskiej i portugalskiej ze stanów Nowej Ziemi i Gwatemali (!) Protest ten podpisany przez prezesa „Ligi obrony etnicznej Nowo-Ziemców i Gwatemalczyków”, rozesłany został deputowanym Pięciu z pośród nich nie zdających sobie sprawy z faktu, że republika Gwatemala leży w Południowej Ameryce a Nowa Ziemia na oceanie północnym nadesłała do pism paryskich odpowiedź solidaryzującą się z protestem „uciśnionych” i protestującą przeciw imperializmowi jankesów. Śmiechu było w Paryżu coniemara.

Oto jak brzmiał ów karnawałowy protest:

Manifest! Liga obrony etnicznej Nowo-Ziemców i Gwatemalczyków. Prezes Sir Stanley Guerezo, Genewa 7 rue Jean Jacques Rousseau, New-York, 43,72 Avenue.

„Panie Pośle! Wie pan zapewne, iż dwa stany, należące do Republiki Stanów Zjednoczonych A. P., są pozbawione większości przywilejów i praw, przysługujących ludności 42 pozostałych stanów. Są to stany Nowej Ziemi i Gwatemali. Powody tej opresji są natury lingwistycznej, etnicznej i politycznej. Stan Nowej Ziemi zamieszkały jest przez dwa miliony mieszkańców pochodzenia iberyjskiego, którzy od czasu gdy Korteż podbił kraj Inkasów (!) zachowali język hiszpański.

Co się tyczy stanu Gwatemali mieszkańcy jego mówią po portugalsku od r. 1436, t. j. od czasu podbicia tego kraju przez króla Don Pedro z Syrakuzy (!)

Od setek lat walczymy w obronie naszych praw bezowocnie. Aby dać przykład ucisku, jakiemu podlegamy, wystarczy tu wspomnieć, że nasze dwa stany mają w senacie waszyngtońskim tylko jednego senatora, gdy stan N. Yorku wysłał ich dwunastu!

W chwili, gdy imperjaliści Jankesów czynią zakusy na niezależność Europy, uważamy za właściwe powiadomić ją o naszym losie w Niemczech, w Anglii wybitni mężowie stanu wraz z Labour Party i S. D. solidaryzują się z nami. Protest nasz przesłaliśmy też do Genewy i Liga Narodów obiecała zająć się jego rozpatrzeniem.

Znaleźliśmy się na nieszczęście w Paryżu podczas wakacji parlamentarnych a musimy wyjechać do Ameryki na obrady kongresu, nie możemy przeto, niestety, porozumieć się osobiście z grupą parlamentarną Sz. Posła.

Prosimy p. posła o przesłanie nam kilku słów sympatii dla naszej akcji. Zamieścimy odpowiedź w Złotej Księdze, którą ofiarujemy prezydentowi Rooseveltowi. Czyniąc to, o co prosimy, da p. poseł świadectwo swych uczuć braterstwa i miłości dla wolności zgnębionej przez przemoc.

Fantastyczny manifest nie przeszedł bez echa. Pięciu deputowanych tyleż poczciwych, co nie orientujących się w geografii i historii, nadesłało do pism paryskich odpowiedzi.

„Echo de Paris” przytacza je in extenso:

„Zdaniem mojem, żaden kraj, żaden parlament nie może uzurpować sobie prawa udzielania rad i nauk innemu krajowi, gdy chodzi o politykę wewnętrzną.

Dziwi mnie skądinąd i zdumiewa fakt, iż republika demokratyczna, jaką są Stany Zjednoczone A. P., może traktować odrębnie każdy ze stanów, wchodzących w skład Federacji.

Cała moja serdeczna sympatja jest po stronie Nowej Ziemi i Gwatemali, tycze im, aby ich słuszne żądania zostały spełnione, aby korzystały z tych samych za-

sad sprawiedliwości i równości, jakie przysługują pozostałym 42 stanom.”

podp. T. Romatin, poseł „Barbero, deputowany dep. Rodanu, pozdrawia p. Stanley Guerezo i łączy wyrazy sympatii i szczerego uczucia dla ludności Nowej Ziemi i Gwatemali.”

podp. Barbero, deputowany „Panie prezesie jestem przekonany iż prezydent Roosevelt dojdzie do wniosku, że należy traktować sprawiedliwie pańskich ziomek. Proszę przyjąć wyrazy mojej szczerzej życzliwości i solidarności”

podp. A. Dupuis, deputowany (Dise). „Panie Guerezo! Pochwalam akcję, prowadzoną przez Ligę obrony etnicznej w obronie uciśnionych i ich praw. Proszę przyjąć zapewnienie mojej życzliwości”

podp. J. Milton, deputowany (Eure et Loire). „Kaźda republika godna tego imienia powinna traktować jednakowo wszystkich obywateli którzy mają niezaprzeczalne prawo domagać się udzielenia im jednakowych dla wszystkich praw i przywilejów.”

podp. A. Lacourt, deputowany (dep Nord).

„Elektryczny dolar”

Ekonomiści amerykańscy bledzą się porównu z meżami stanu nad tem, jakby zaradzić srozącemu się coraz bardziej kryzysowi gospodarczemu. Między innymi zrodził się pomysł zaprowadzenia nowego rodzaju środka płatniczego, mianowicie „dolara elektrycznego”, którego wartość zamiast na złocie byłaby oparta na energii elektrycznej.

Dr. John Pease Norton ekonomista z Suffield, Conn. powiedział że nowy dolar przeciwdziałałby skutecznie depresjom, gdyż możnaby za niego dostawać zawsze mniej więcej tę samą ilość towaru. Nowy „dolar elektryczny” byłby znany jako „dolar Edisona”. Na taki jeden dolar szłyby 40 jednostek elektrycznych (kilowat hour), jednakowych co do jakości i ilości w calych Stanach Zjedn. Ponieważ koszt produkcji takiej jednostki energii elektrycznej zmienia się bardzo nieznacznie w pięcioletnich okresach, nowy „standard” mógłby być poddawany przewartościowaniu tylko raz na pięć lat.

Do wprowadzenia nowego systemu pieniężnego w życie potrzebne byłoby ustawodawstwo. Czynsze płace i ceny byłyby wyszczególniane w „dolarach Edisona”. Korporacje płaciłyby również płace i dywidendy w takich „dolarach elektrycznych”. Nowy pieniądz byłby uznany prawnie jednostką we wszystkich transakcjach w calych Stanach Zjedn.

Gaz Izawiący w polowaniu na lisa

W pobliżu Nowego Jorku znajduje się ferma, w której hodują srebrne lisy i różne inne drogocenne zwierzęta. Przed kilku dniami uciekł z fermy specjalnie piękny okaz srebrnego lisa i ukrył się w pobliżu fermy w opustoszałej chacie Właściciela fermy, bojąc się o kosztowne zwierze, urządzili oblawę na lisa.

Zmobilizowano cały zastęp policji i wszystko, co żyło w fermie wzięło udział w polowaniu. Ale lis, jak to lis, zwłaszcza ścigany, wywijał się na wszystkie strony i boki, tak że o schwytaniu nie było mowy. Myśliwi stali bezradni, bo wszakże chodziło o to, aby lisa żywego i całego dotrzeć z powrotem do ogrodzenia. Wreszcie jeden z policjantów wpadł na pomysł, aby wziąć do pomocy Izawięta gazy. Usłuchał jego rad i wrzucono do chaty kilka bomb gazowych. Oszałałe zwierze rzuciło się po chacie, wyjąc przeraźliwie. W końcu wypadł lis na pole i znowu zaczęła się pogon, która byłaby się skończyła smutnie, gdyby nie to, że placujący lis nie zauważył sadzawki, wpadł do niej i stamtąd dopiero wydostano go zmoczonego i wyłkniętego, ale nie uszkodzonego na ciele i futrze i zaniesiono z triumfem do zagrody. Bz.

Orkiestra Symfoniczna

stoł. m. Poznania

XXIII Koncert symfoniczny odbędzie się w niedzielę dnia 29 stycznia 1933 r. w Teatrze Wielkim i zawiera w programie wyłącznie utwory kompozytorów słowiańskich. Obok Czajkowskiego piątej symfonji i Różyckiego poematu „Anelli” zapoznamy się z nowym utworem polskiego kompozytora i pianisty Bolesława Woytowicza — koncertem fortepianowym z orkiestrą. Solistą wieczoru jest sam kompozytor, w którego świetnej interpretacji usłyszymy nowe dzieło.

Przy pulpicie kapelmistrzowskim — Zygmunt Latoszewski

Jubileusz „Szyderców”

W przyszłą sobotę Klub Szyderców „Pod Kaktusem” obchodzi uroczystość studniowej swej egzystencji (kwiatów nie potrzeba!). Już od środy począwszy można rezerwować stolik na jubileuszową „Uczę”. Zamówienia przyjmują się w sali Klubu codziennie od 11 do 3; zaproszenie należy przynieść ze sobą. Zwracamy uwagę na to, że z powodu tak wzniosłej uroczystości napływ błągających o krzesło w „Kaktusie” będzie jeszcze większy, niż zwykle. Polecamy więc tym (i tylko tym), którzy są w zaszczytnym posiadaniu zaproszenia, pozyskać sobie miejsce zawczasu, gdyż, aby uniknąć tłoku na sali, liczbę gości zmniejszyć jesteśmy ograniczyć. Powyższy komunikat należy traktować serjo.

SPORT

Łyżwiarstwo

Nowe rekordy światowe. W Davos odbyły się międzynarodowe zawody łyżwiarzkie z udziałem mistrza świata Thunberga i nowego mistrza Norwegii — Engnestangena. Sensację wywołały porażki Thunberga, który na 3000 mtr zajął drugie miejsce za Engnestangenem, przyczem nowy mistrz norweski osiągnął czas 4:41,2. Bijąc w ten sposób rekord światowy Thunberga, wynoszący 5:10,2. Na 500 mtr Thunberg przegrał również z Engnestangenem, przyczem ten ostatni ustalił nowy rekord światowy wynikiem 42,5. Rekord Thunberga wynosił 42,6. Na 5000 mtr również padł rekord światowy; pobili go Heiden (Hol.) 8:19,5, 2. van der Scheer (Hol.) 8:34,6, 3. Engnestangen 8:34,7.

Narciarstwo

Na mistrzostwa w Jugosławii wyjechała z Zakopanego polska drużyna. Weźmie ona udział w mistrzostwach Jugosławii, a następnie uda się na narciarskie mistrzostwa świata do Innsbrucku. W skład drużyny weszli: Bronisław Czech, Maruszarz Stanisław i Adam oraz Władysław Berwich. Kierownikiem jest inż. Kazimierz Schiele.

O puchar Davisa

Komitet organizacyjny pucharu Davisa otrzymał 24 zgłoszenie do tegorocznych zawodów. W strefie europejskiej walczyć będą: Afryka Pol., Anglja, Austria, Belgja, Czechosłowacja, Dania, Grecja, Hiszpanja, Holandia, Irlandja, Japonja, Jugosławja, Monako, Niemcy, Norwegja, Polska, Rumunja, Szwajcaria, Węgry i Włochy. Do strefy amerykańskiej należą Stany Zjednoczone, Kuba i Meksyk. Ostateczny termin zgłoszeń upływa z dniem 31 stycznia.

Pływanie

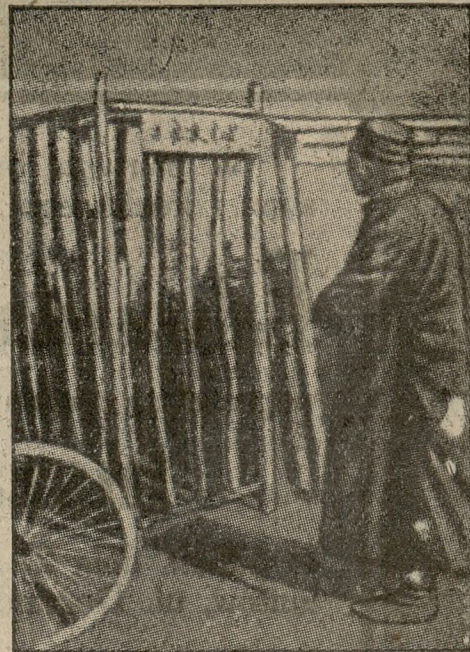
Polski Związek Pływacki obchodzi 10-letnie istnienia. Uroczystości jubileuszowe odbędą się w czasie obrad walnego zebrania PZP w Warszawie, dnia 26 lutego. Na to posiedzenie PZP zgłasza szereg wniosków natury statutowej. Poza tem zarząd proponuje nadać godność członka honorowego p. Tadeuszowi Semadeniemu za jego 10-letni czynny, gorący i skuteczny udział w pracach Związku.

Szermierka

Pronagandowy kurs na szable dla początkujących rozpoczyna sekcja szermiercza AZS - Poznań 1 lutego. Treninki odbywać się będą dwa razy na tydzień w godzinach wieczornych. Kurs potrwa do końca maja hr. Zgłoszenia przyjmuje: biuro inż. M. Poweckiego — Poznań, Plac Wołności 3.

RADJO

Czwartek, dnia 26 stycznia 1933 r. r. Poznań (335 m) godz. 12.35 koncert dla młodzieży z Warszawy; godz. 14.00 zielona; godz. 16.40 (W); godz. 17.40 „Kola Młodzieży Polskiej Czerwonogłoz Krzyża” — wygł. p. płk P. Abakanowicz; godz. 17.55 „Beethoven jako humorysta” — wygł. dr. K. Ziehlński, z ilustracją muz.; godz. 18.20 francuski; godz. 18.35 feljeton roln. p. t. „Bekon polski na rynku angielskim” — wygł. doc. dr. T. Konopiński; godz. 19.10 roln. skrzynka radiowa; godz. 19.30 (W); godz. 20.00 „Ifigenia w Aulidzie” — opera Glucka (tr z Drezna via Warszawa); godz. 22.00 sluchowisko z Wilna; godz. 22.45 „Z nad krawędzi”; godz. 23.00 sygnał czasu, komunikaty

W Chinach konsekwentnie przeprowadza się bojkot towarów japońskich. Kto zostanie przyłapany na gorącym uczynku, nie stosowania się do chińskiego hasła „swój do swego”, dostanie się do takiej oto klatki — na ogólne pośmiewisko. Kłateczka taka przydałaby się i dla naszych żydofobów, nawet bardzo!

Warszawa (442 m) godz. 12.10 płyty gramof.; godz. 12.35 koncert szkolny; godz. 15.25 płyty gramof.; godz. 15.35 „Przebieg czasopism kobiecych” — p. M. Ankiewiczowa; godz. 15.50 płyty gramof.; godz. 16.25 lekcja francuskiego (kurs średni); godzina 16.40 odczyt; godz. 17.00 płyty gramof.; godzina 17.40 odczyt aktualny; godz. 18.00 muzyka lekka z restauracji „Cristal”; godzina 19.20 komunikat rolniczy przysposobienia rolniczego — inż. Z. Kobyliński; godz. 19.30 kwadrans literacki: „Czasy na wilka” z książki J. Szczepkowskiego, pt. „Władcy kniei”; godz. 19.45 prasowy dziennik radiowy; godz. 20.00 transmisja z Drezna opery Glucka „Ifigenia w Aulidzie”; w przerwie wiadomości sportowe; godz. 22.00 sluchowisko pt. „Aureliu nie rób tego” Łopalewskiego (Wilno); godz. 22.50 muzyka taneczna.

Programy zagraniczne: Koenigswusterhausen (1635 m) 20.00 transmisja z Drezna „Ifigenia w Aulidzie”; 23.00 muzyka taneczna; Budapeszt (550 m) 19.30 tr. z opery; Praga (489 m) 20.05 koncert symf. utw. Strawińskiego, 22.15 muzyka taneczna; Wiedeń (516 m) 19.25 tr. z opery „Cavalleria rusticana” op. Mascagniego i „Pajace” op. Leoncavallo, 22.25 muzyka taneczna; Beromunster (459 m) 20.00 wieczór kompozytorów szwajcarskich; Rzym (441 m) 20.45 koncert symf.

RADJOAPARATY sieciowe

3 lampowe na prad stały z wbudowanym głośnikiem 38 zł — 4 lampowy z dwoma lampami: EKRAKONOWANYMI . . . 480 zł
3 lampowe na prad zmienny . . . 330 zł
3 lampowe na baterje . . . od 112 zł
Zamiana przebudowa i naprawa aparatów. — Przyjmuje emy Asygnowa Kredyt. OGNIWO, Poznań, W. Garbary 19, telefon 26-34.

Pz 7 836-3.70

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Stow. Polskiej Młodzieży Katolickiej pod wezw. św. Kazimierza Poznań-Jezyca. Roczne walne zebranie odbędzie się 25 bm. o godz. 19.30 w salce parafjalnej przy ulicy Kościelnej 3.

— Tow. Spiewu im. F. Nowowiejskiego. Walne zebranie odbędzie się 27 bm. o godz. 19 w lokalu p. Dusika, ulica Marszałka Focha 62.

— Klub Mandolinistów „Lutnia”. Walne zebranie odbędzie się 29 bm. o godz. 15.30 w lokalu klubowym p. Ratajczaka, ul. Półwiejska 16.

— Baczność Powstańcy i Wojscy im. Ant. Andrzelewskiego — Łazarz Górczyn. Walne zebranie odbędzie się w poniedziałek, 30 bm. o godz. 19.30 w lokalu Kasyna Obywatelskiego przy ul. Marsz. Focha 81. Na porządku obrad sprawozdanie z całorocznej działalności, wybór zarządu komisji rewizyjnej, pocztu sztandarowego i delegatów do okręgu.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: K. W. Koścjan na intencję egzaminu syna 3 zł. Razem z poprzednio pokwitowanymi 484,50 złotych

Na biednych na „Wesołym Miasteczku”, pozostających pod opieką poznańskiego okręgu „Caritas”: S. Kaczmarek zamiast wieńca dla śp. Czesława Szulca 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 183,50 zł.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Zima w tym roku obfituje w rozmaite niespodzianki. Oto obrazek ze słonecznego Maridrytu, który dotąd neogół miał tylko słabe wyobrazenie o zimie.

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci naszego najdroższego syna i kochanego męża, ś. p.

Edwarda Maciejewskiego

odprawioną zostanie

msza św. żałobna

w piątek, dnia 27 stycznia, o godz. 9-tej w kościele O. O. Jezuitów, ul. Dominikańska, o czym donoszą

zg 17 575

rodzice i żona.

W ósmą rocznicę śmierci ś. p.

Zygmunta Seydy

wicemarszałka Sejmu

odbędzie się za spokój duszy Jego

nabożeństwo żałobne

w czwartek, dnia 26 b. m., o godz. 9 rano, w kościele parafialnym na Jeźyczach w Poznaniu, na które Krewnych, Przyjaciół i Zyczliwych zaprasza

zw 17 576/7

rodzina.

Odzież balową i wieczorową
czyści chemicznie

w 24 godzinach
„BARWA”
Kałamajskiego

Pg 7 820-2.50

Skład

obszernej z dużymi suchymi piwnicami od 1 marca rb. lub później położenie: 27 grudnia ul. Wolność, poszuk wany. Oferty upraszam do Kurjera Poznańskiego pod zg 17574

Sensacja

chwili obecnej jest...

BIŁY
tędzich

Wozniaka

POZNAŃ - UL. RYMKOWA

Przygotowania w pełnym toku!!
Szczegóły podamy niebawem.

Pg 8 150/60 4 26/27

Grand Café - Restaurant „GRANDKA”

Tel. 52-44. Plac Wolności 18 Tel. 52-44. urzęda

w czwartek, dnia 26 stycznia 1933 r.

WIEPRZOBICIE

z uroczainiami, na które Szanownych Gości i Sympatyków jaknajprze mnie zaprasza

M. Brencz

Gospodarz.

Tanie obiady i kolacje.
Pierwszorzędny koncert!

Wielki Wybor

prawdziwych Szampańskich Win mus.
po cenie likwidacyjnej
polecają

Nyka & Posłuszny

Poznań, Wrocławska 33/34 - telef. 11-94
Przysięgli Dostawcy Win Mszalnych.

Pg 7 298

Piece żelazne

Kuchnie westfalskie
Rury i kolana
Armatury gazowe
Okucia do drzwi
Okucia do okien
Gwoździe i inne rzeczy
zręby - nitki
Karnisze do okien
poleca korzystnie
JAN DEIERLING
skład żelaza
Poznań, Szkolna 3
Tel 35-18 i 35-43
Pg 8 158-4.26

KAFLE do pieców

we wszystkich kolorach
najlepszej jakości oraz
wszelkie inne materiały
budowlane posiada stale
na składzie
GOSYAW GLACZNER - Poznań
Jasna 19. Tel. 65-80 i 63-28
SKŁADNICA:
ul. Kraszewskiego 10.
Pg 7 935-3.68

Bilans Surowy Banku Cukrownictwa, Sp. Akc. w Poznaniu

Stan czynny:

na dzień 31-go grudnia 1932 r.

Stan bierny:

Stan czynny:		Stan bierny:	
zł	gr	zł	gr
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i w Banku Gospodarstwa Krajowego	12 145 282	17	
Waluty zagraniczne	272 228	68	
Papiery wartościowe własne			
a) pożyczki państwowe	7 825 22		
b) listy zastawne	20 69		
c) akcje	955 009.01	92	
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorsyjnych	8 710 859	12	
Papiery wartościowe ustawowego kapitału zapasowego	1 192 165	56	
Banki Loro:			
a) krajowe	287 037.98		
b) zagraniczne	1 448 039.50	48	
Banki Nostro:			
a) krajowe	733 486.31		
b) zagraniczne	2 377 589.88	19	
Weksle zdykontowane:			
a) cukrowni	31 906 630.55		
b) różnych	5 299 033.01	56	
Rachunki bieżące (saldo debetowe)			
a) cukrowni:			
1. zabezpieczone	33 204 953.56		
2. niezabezpieczone	—		
3. kredyty zbiorowe	21 805 000.—		
b) różnych:			
1. zabezpieczone	7 834 905.31		
2. niezabezpieczone	1 417 395.15	02	
Pożyczki terminowe (hipoteki)	461 255	45	
Nieruchomości	3 704 785	77	
Ruchomości	595 345	86	
Koszty handlowe	4 319 334	80	
Podatki	441 268	23	
Rachunki Oddziałów	14 752 289	46	
Różne rachunki	1 253 193	53	
Odbiorcy:			
a) krajowi odbiorcy cukru	7 912 574.99		
b) zagranicz odbiorcy cukru	97 615.63		
c) odbiorcy towarów:			
1. cukrownie	2 320.68		
2. różni	64 348.79		
Dostawcy towarów:	3 028 474	75	
Suma bilansowa:	161 430 229	95	
Udzielone gwarancje:			
a) za cukrownie	26 734 555.81		
b) za różnych	453 181.—		
Inkaso	3 008 070	55	
	191 626 037	31	
Kapitały własne:			
a) zakładowy	12 000 000.—		
b) zapasowy	3 715 000.—		
c) inne rezerwy	2 235 000.—		
d) fundusz amortyzacyjny	190 706.92	92	
Wkłady:			
a) terminowe	16 215 562.98		
b) á vista	5 614 938.91	89	
Rachunki bieżące (saldo kredytowe):			
a) cukrowni	13 610 507.24		
b) różnych	3 060 790.34	53	
Zobowiązania inkasowe			
Redyskonto wekali:			
a) w kraju	29 552 548.74		
b) zagranicą	658 955.77	51	
Banki Loro:			
a) krajowe	8 002.71		
b) zagraniczne	48 778.15	86	
Banki Nostro:			
a) krajowe	76 000.—		
b) zagraniczne			
1. Kredyty bankowe	4 913 265.80		
2. K. ed. zb. dla Prz. Cuk.	21 805 000.—	80	
Procenty i prowizje	6 172 882	31	
Rachunki Oddziałów	14 571 605	34	
Różne rachunki	2 778 675	84	
Odbiorcy:			
a) krajowi odbiorcy cukru	1 792 798.34		
b) zagran. odbiorcy cukru	247 411.62		
c) odbiorcy towarów:			
1. cukrownie	873 015.18		
2. różni	364 440.12		
Dostawcy:			
a) cukrownie za dostarczony cukier:			
1. na rynek wewnętrzny	14 650 871.56		
2. na rynek eksportowy	4 483 460.50		
b) dostawcy towarów	820 547.60	66	
Zyski z lat ubiegłych	965 363	98	
Suma bilansowa:	161 430 229	95	
ng 7 588			
Zobowiązania z tyt. udzielon. gwarancyj	27 187 736	81	
Różni za inkaso	3 008 070	55	
	191 626 037	31	

Przedstawiciela

fachowego
na m. Poznań, województwo ewtl. i Pomorze poszukuje Huta Szklana produkująca szkło białe i kolorowe dla wszystkich branż, oprócz stolowej Szczegółowe oferty opatrzone referencjami składać do Kurjera Poznańskiego, Św. Marcin 70 pod ng 7531.

KSIAZKI

formularze i świadectwa
przewozowe wedl. przepisu
Urzędu Skarbowego, Akcyz
i Monop. Państw. potrzebne
do obrotu spirytusem skażo-
nym i nieskażonym. poleca
Składnica Pozn. Spółki Oko-
wicianej, Pozn. Al. Mrc-
cinkowskiego 70. dg 2 280

Przewodnikiem

Lwowa i wschodniej Małopolski

jest

Kurjer Lwowski

Nowowynalezione anodówki

Bezpłatnie badajemy akumulatory naszym odbiorcom. Złumiewająca żywotność bezwzględnie czystych, ośmiu 120 voltówki wykażają więcej 11 zł 50 gr na prowincje poczta 12 30 gr Wysyłka wprost z fabryki do odbiorcy. Maj - Poznań, Składowa 5/7.
d 2 198

WIELKA REDUTĘ KOSTJUMÓW BELWEDERU

W SALACH

w środę, dnia 1-go lutego urządza KLUB WIOŚLARSKI z r. 1904

Wstęp zł 3,— włącznie podatku. Początek o godz. 21 — 2 orkiestry — Filmowanie.

Zaproszenia wydała firma: Br. Machalla, ul. 27 Grudnia 2, W. Majewicz i S-ka, Stary Rynek nr. 77. Pr 8 148 412

Świece gromniczne
polecane po znanych, niskich cenach w wielkim wyborze

CENTRALNA DROGERJA
J. CZEPCZYŃSKI - Poznań
Skład detaliczny Stary Rynek nr. 8
Telefon 3324 i 3315, 3115, 3353.
Oddział: Drogeria ul. Fr. Ratajczaka 38
Pr 8 003 4-3 22/3

Właściciel domu Roman Langner w Poznaniu, ul. Marsz. Focha 8, wniósł o umorzenie weksla na 2645 zł wystawionego na własne zlecenie przez Stanisława Faleńskiego w Poznaniu, ul. Św. Marcina 32 z daty Poznań, 16 grudnia 1924, akceptowanego przez Ryszarda i Stefanję Kisielnickich w Poznaniu, św. Marcina 30, a płatnego dnia 16 kwietnia 1925 r. w Poznaniu, indosowanego przez Romana Langnera w Poznaniu. Posiadacz tegoż weksla wyzywa się, aby najpóźniej do terminu wywoławczego w dniu 28 kwietnia 1933 godz. 12 w podpisanym Sądzie, pokój 74 zjawił się i przedłożył weksel, w przeciwnym razie weksel zostanie umorzony. Poznań, dnia 13 stycznia 1933. Sąd Grodzki — Oddział 7. ng 7 296

Obwieszczenie o licytacji

W myśl § 83 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25. 6. 1932 o postępowaniu egzekucyjnym Władz Skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 580) Urząd Skarbowy w Poznaniu podaje do ogólnej wiadomości, dnia 27 stycznia 1933 o godz. 11-tej w lokalu przy ul. Wolnica 2, odbędzie się sprzedaż z licytacji niżej wymienionych ruchomości: maszyny do pisania, 3 maszyny do szycia, maszyn szewskich, 2 bufetów, 2 kredensów, 2 obrazów, 2 luster, szyfonierki, stołu, magli, umywalki, maneknu, wozu roboczego, samochodu osobowego, 2 worków puchu i innych przedmiotów. ng 7 334

Zajęte przedmioty można oglądać dnia 27. 1. 1933 od godz. 10.45 do 11 w lokalu przy ul. Wolnica 2.

Urząd Skarbowy I—IV.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W czwartek, 26. bm. o godz. 1 sprzedam największej ilościemu za gotówkę w lokalu Gospody Polskiej przy ulicy Św. Marcina 40:

większą ilość obuwia. ng 7 298

Licytacja odbędzie się nieodwołalnie.

Dawid, kom. sądowy, Śniadeckich 26.

Nagłówkowe słowo (tusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty na przykład: n 2395, z 21205, d 1811
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 12.

1 SPRZEDAŻE

Maszyny do pisania
dobre, tanie Skóra S-ka Aleje Marcinkowskiego 23
Pr 7 888-53 156

SKP
Łożycka kulokowe rolkowe. Cenki wysyłamy bezpłatnie. Poznań Gwarna 20. zdg 68 432

Wartościową — Alpage
Cały Szturek 60 części tylko 85 złotych jedynie wprost Hurtownia Porcelany Wroniecka 24 (podwórce). zdg 68 660

Nie kupuj mebli
zanim zwiedzisz centrale mebli Springacz Swarzewicz naprzeciw poczty — tam najtaniej. Pr 7 194-41 48

Gospodarstwo
prywatne 90 morgi ziemi kująskiej budynki inwentarz kompletny bardzo korzystnie względnie zamiana na dom Oferty Kurjer Poznański zdg 65 111

Nowa willa
czyszczona 4200 rocznie przedmieście Poznańa korzystnie sprzedam zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 827

Futra
skóry mieszczytanie tanio sprzedaje. Radzę się przekonać. Dobrowolski Marcina 1. zdg 67 335

Skład
towarów krótkich 2 pokojowe mieszkanie sprzedam tanio. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 67 543

Skład
defektosów. Poznań. sprzedam. Wiadomości. — Szwaicarska 14. m. 4. zdg 68 750

Restauracyjny
bufet, repozytorjum, stół, krzesła, kanapy sprzedam Św. Wojciech 1 restauracja. zdg 68 795

Witrynę
bardzo tanio sprzedam. Bydgoska 2 a. m. 13. Śródka. zdg 68 796

Maszyna
Singera, biurko, lampy elektryczne, kredens, kuchenny stół komody, łóżka żelazne, beczka winiówka, skrzynia lasowania, waga, 6 szafek żelaznych, ławki stołki, nocne, kasa roczna sekretna, różniak, waga decymalna, maszyna okuwania sznurówadeł z powodu wyjazdu tanio. Staszica 21. Marian Synowiecki, mieszkanie 4 zdg 68 727

Dom
sprzedam, Łazarz, dochód 5 500, cena 35 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 68 728

Cukiernia
do sprzedania, Włodarkiewicza Ostrów (Włk.) Kaliska 21. zdg 68 763

Skład
papieru naprowadzony dobrze połączony tanio. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 68 796

Fortepian
niemiecka marka prawie nowy tanio sprzedam, Grobla 4 mieszkanie 1. parter. zdg 68 770

Pianinał
okazyjnie (mało używane). Plac Wolności 2 (parter wysoki). zdg 68 783

Transmisję
SKP, sześciometrowa. Oferty Kurjer Poznański zdg 68 711

Trocinę
szalówkę wózek dwukolowy. — Oferty Kurjer Poznański zdg 68 712

Nieruchomości mniejsze
z ładnym ogrodem placem budowlanym Jeżyce blisko centrum miasta z powodu zmian rodzinnych korzystnie sprzedam, dobre opocentowane gotówki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 68 825

Motory
20 KM na rope 50 KM na rope, 10 KM na gaz seamy, 8 KM na benzynę, jezdyny 12 KM na benzynę jezdyny sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 68 906

I-miżyna Citroen
Mazja bardzo korzystnego kupna Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 68 826

Skład
towarów krótkich z mieszkaniami tanio sprzedam — wskazuje Kurjer Poznański zdg 68 815

Fryzjerstwo
egzystencja dla samotnego 350. — Szamarzewskiego 10. m. 2. zdg 68 818

Remington
maszyna pisania mało używana sprzedam. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 68 886

Urządzenie składowe
sprzedam tanio nadające się do każdej branży. Bartkowiak Plac Sapieżyński 6. zdg 68 878

Łóżeczko
dziecięce tanio. Chwaliszewo 70 mieszkanie 10. zdg 68 864

Kacze pierze
darte 2. — Św. Marcina 39 m. 9. zdg 68 853

Okazyjnie
obrazy Koszuka sprzedam. — 27 Grudnia 4. m. 4. zdg 68 851

Spawanie elektryczne
100% gwarancji

za spawanie wszystkich metali, bloki kartery żelwne, aluminiowe i wszystkie części samochodowe maszynowe oraz kół parowe Tadeusz Bensch, Poznań, Dąbrowskiego 42. zdg 68 874

Rower
męski prawie nowy bardzo korzystnie sprzedam. Restauracja, Szewska 20. zdg 68 933

Futro
mieszko prawdziwe opozycje czarne, jak nowe okazjnie korzystnie sprzedam. Szewska 20. restauracja. zdg 68 924

Kryształowa
lampa stół debowy jedyni. kuchnia gazowa tanio. Skarbowska 9 m. 6. zdg 68 833

Pianino
w dobrym stanie tanio. Adres ul. Zwierzyniecka narożnik Kraszewskiego restauracja. zdg 68 917

Tokarnie
3 000 x 200 x 430 m/m — 2 250 x 180 x 300 m/m sprzedam. — Oferty Kurjer Poznański zdg 68 907

Elektryczną wiertarkę
220 volt prąd równy działy do 22 m/m sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 68 904

Skład spóżywezy
urządzeniem towarem sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 68 899

Modne jedwabie
Flamisol, Rebouldigue, Marocain, Trocadero, Bambino, Crépe Satin Mongol, Velour Chiffon w największym wyborze najtaniej tylko u Schuberta. Stary Rynek 55. Pr 8 152-4 15

„Antyki”
wielki wybór. Flasiński, Woźna 9. Pr 7 840 53.164

Dla pp. fotografów
Jupiter 25 amp. gotowy do użycia. Oferty Kurjer Poznański zdg 5 152

Biurko amerykańskie
żaluzjiny, szafy biurowe, taborety, fotele sprzedam okazjnie Nowy Dom Komisowy, Woźna 16. zdg 5 151

Sypialnia 260,—
ciemny dąb, biały marmur, starszy fason sprzedam Nowy Dom Komisowy, Woźna 16. rs 5 150

Jadalnia nowoczesna garnitur klubowy sypialnia elegancka
przedmioty dobrze utrzymane, pozatem krzesła, stołowe, stół, leżanki, lustra, szafy, różne inne meble polecane tanio. Nowy Dom Komisowy, Woźna 16. zdg 5 149

Samochód
Fiat 502 5000 km jako sprzedam. Białezyce, p. Września. zdg 67 092

Futra
kożuchy za bezcen. Roman Krüger, Wrocławska 28/29. zdg 68 781

Fryzjerię
5 obslugi srodmiestcie sprzedam 1 300 zł lub lokal odstanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 68 836

Skład
papieru bielizny mieszkaniami tanio sprzedam Matejki 1. zdg 68 913

Mebie
nowoczesne polecane bardzo tanio fabryka mebli Szczaniecki, Tamna Garbarska 3. zdg 68 855

Większa
kuchnia gazowa do sprzedania. Adres Kurjer Poznański zdg 68 944

Futra
płaszczki, ubrania, wykonuje — pierwszorzędnie po cenach przystępnych. Kolendowicz Chwaliszewo 75. m. 7. zdg 68 954

Rzeźnictwo
w Lesznie przy głównej ulicy — kompletnym urządzeniem z powodu choroby za 1 700 zł na sprzedaż. Kempa Leszno, Dworcowa 43. ng 7 537

Sypialnia
jasno-debowa kompletna, inkrustami marmurem używana tylko 450 zł. Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pr 8 453-4 20

Skrzydło
mahonowe marki Lauberger und Gloss Wien, dobrze utrzymane jak nowe okazjnie. Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pr 8 151-4 21

Sypialnia
jasno-debowa, styl nowoczesny, ładny fason nowa bardzo tanio. Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pr 8 155-4 22

Gabinet
nowy, lekkie wykonanie, bardzo zgrabny tylko 400 zł. Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pr 8 155-4 23

Moja specjalność gabinety mekskie
poterowane debowe, giadkie, nowoczesne, palisze wykonane, wyjątkowo tanio. Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pr 8 157-4 24

Paragwaj
Asuncion, W odległości 15 kilometrów od kolejki podmiejskiej sprzedaje się ferme 10 hekt. w czem 3 h lasu, 20 000 krzaków ananasowych 600 krzaków bananów, reszta mandiocia, kartofle itp. 2 domy, jeden murowany — studnia obmurowana. Była 18 dolarów, Dochód roczny w normalnych warunkach 50 proc. wartości. Informacje: Consulado de Polonia. ng 7 297

Skład
rzeźniczy warsztat kompletny, urządzonej zaraz sprzedam. Poznań, św. Wojciech 5 m. 4. zdg 68 965

5 KUPNA

Wózek
dziecięcy używany, dobrym stanie, modny fason. Podać cenę Kurjer Poznański zdg 68 787

Leica
model II, kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 68 732

Szafa żelazna
mniejsza dywan większy i biblioteczkę wszystkie dobrze utrzymane kupię za gotówkę. Dokładne oferty Kurjer Poznański zdg 68 766

Kupię
radio 4 lampkowe brauning, jamnika. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 68 760

Karakuły
w dobrym stanie kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 68 776

Pianino
kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 68 777

Lisa
srebrnego (czarny z białymi wstawkami) kupię korzystnie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 68 785

Kupię
kilka futr muł torfianego lub trocin drzewnych Krüger Wiazdowa 9. zdg 68 821

Kupię
sztuciec srebrny okazjnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 68 867

Kupię
albo wynajmie rzeźnictwo. Oferty Kurjer Poznański zdg 68 890

Wage
„Berkeł” kupię za gotówkę. — Zgłoszenia Katowice skrytka poczty 342 pod „Wage”. Pr 8 149 71.7

Kupię
ciepłarówkę w dobrym stanie. — Oferty Kalisz Staszica 29. Węsgand ng 7 536

Psa
dobrego stróża czystego kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 68 946

Pentamotor
lub podobny przyzwoity do łodzi kupię gotówką. Dokładne oferty Kurjer Poznański zdg 68 953

6 KAMIENICE

Kamienicę
komfortowa mieszkan 4-3 pokojowe, dochód 30 000 sprzedam. Radowicz, Poliwajska 38a. m. 8. zdg 68 295

Kamienica
narożnikowa z trzema sypialniami przy głównej ulicy w powiatowym miescie sremie korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 948

Kamienicę
nowa, masywna, komfortowa, wartość 65 000 — dochód 6 400. Łazarz sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 68 739

Zamienię
kamienicę przy Starym Ryнку, dochód 4 000 na większą dopłata 18 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 68 929

Kamienicę
nowobudowana sprzedam 76 000, dochód 10 000 wpłaty 50 000 — Maciejewski, Dąbrowskiego 83, telefon 62-66. zdg 68 963

7 PIENIADZ

Dyskretnie
powierniczy Bank Właścicieli Nieruchomości Poznań Pekary I przy kupnie i sprzedaży nieruchomości. ng 7 707

Bank
Właścicieli Nieruchomości. Poznań, Pekary I, reguluje hipoteki i udziela pożyczek hipotecznych. ng 6 620

Mam
kilka now. bud. kamienic, szukam współnika gotówka 30 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 68 754

Wspólnika (czki)
gotówka 20 — 40 000 poszukuje przedsiębiorstwo handlowe. Oferty Kurjer Poznański zdg 68 793

40 000
wypożycze 5 lat pierwsza hipoteka zabezpieczenie złotych w glosie. Warunki procent Kurjer Poznański zdg 68 707

15 000
poszukuje na 1 hipotekę domu wartości 100 000. Łaskawe zgłoszenia podaniem procentu Kurjer Poznański zdg 5 144

8 DO WYNAJĘCIA

2 pokoje
kuchnia zaraz wydzierżawienia, dzierżawa miesięcznie 80 zł. — Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 68 755

4 pokojowe
mieszkanie przy pl. Wolności, komfortowe, z wygodami, świeżo odnowione, z dużym hallem oddam za zwrotem kosztów remontu od zaraz lub później, Władomoc pod tel. 33 74. ng 7 535

Mieszkanie
4 pokojowe lokal centrum, gospodarz wydzierżawi Oferty Kurjer Poznański zdg 68 696

Pięciopokojowe
mieszkanie I. piętro Szamarzewskiego 8 zaraz do wynajęcia — Zgłoszenia u portjera. zdg 68 701

Nowopobudowanej
willa przed Sołaczem zaraz 5 pok. z przynależnościami wprost od gospodarza 125 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 68 812

Trzypokojowe
kuchnia czynsz 50, dwupokojowe łazienka centrum, czynsz miesieczny wynajmie „Pawilon” ul. Marszałka Focha 15. zdg 68 881

Dwupokojowe
centrum IV piętro zwrot kosztów Rausch, administrator Grobla 27 zdg 68 871

2 pokoje
na lokal handlowy lub mieszkanie do wynajęcia od zaraz. Władomoc: Administracja domu ul. Wielka 7. m. 7. zdg 68 926

Sześciopokojowe
Sołacz, komfortowe, 220 szpizmie decydującemu Oferty Kurjer Poznański zdg 68 930

Biura
4 pokoje II piętr. przy Placu Wolności wydzierżawie od zaraz — czynsz 200 zł Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 68 764

9 SZUKA MIEZK.

Poszukuje
3-4 pokojowego mieszkania. — Dzierżawa rok zatory. — Oferty Kurjer Poznański zdg 68 753

Poszukuję
mieszkania 2-3 pokoi i łazienka od gospodarza. Dam za 6 miesieczny zatory. Oferty. — Dąbrowskiego 23. restauracja. zdg 68 758

Adwokat
poszukuje 6 pokoi centrum. Oferty Kurjer Poznański zdg 68 708

Jednopoikowe
z kuchnią pewny płatnik dzierżawa zatory od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 68 845

Pokoju
z kuchnią lub jednego pokoju poszukuje wprost od gospodarza. — Oferty Kurjer Poznański zdg 68 814

Mieszkania
5-7 pokojowe poszukuje. Szczegółowo podać ulicę, czynsz, wygody. Oferty Kurjer Poznański zdg 68 884

Trzypokojowego
centrum poszukuje urzędniczka, czynsz zatory wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 68 806

2 pokoi
kuchnia od gospodarza poszukuje. Cena Kurjer Poznański zdg 68 895

Centrum
4 pokojowe, komfortowe najwyżej II piętro szuka poważny lokator. Oferty Kurjer Poznański zdg 68 960

Tańszego
mieszkania lub próżnego pokoju cena poszukuje przedstawiciel. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 68 937

11 POKOJE UMEBL.

2 osobowy
pokój wynajmie zaraz (gaz) z światłem kawa herbata i opalem 55 zł. Mickiewicza 7 mieszkanie 9. zdg 68 912

Pokój
2 panom. Długa 3 m. 4. zdg 68 448

Pokój
umeblowany, frontowy, elektryka, osobne wejście, wynajmie. — Romana Szymańskiego 8, parter, prawo. zdg 68 756

Pokój
umeblowany, oddzielne wejście, srodmiestcie, łazienka, telefon, pierwszorzędne utrzymanie bez ewentualnie obiadam lub korzystanie z kuchni. Plac Działowy 7, m. 2. zdg 68 751

Pokój
skromnie umeblowany dla pani. Poczta 26, m. 10. zdg 68 749

Pokój
umeblowany srodmiestcie wynajmie. Marszałka Focha 30, m. 6. zdg 68 757

Pokoik
Józefa 9, m. 10. zdg 68 726

Słowackiego 37
pokój 1-2 osobowy utrzymaniem lub bez. Elektryczność. Piebaiska. zdg 68 729

Pokój
panom. Wielkie Garbary 5, m. 19 zdg 68 736

Frontowy
tylko solidnemu. Kanatowa 6, parter, prawo. zdg 68 743

Pokój
Ratajczaka 11 a, mieszkanie 101 zdg 68 762

Pokój
ładny niekrepujący. Szyperska 3, m. 13. zdg 68 763

Pokój
Plac Nowomiński 10 b, m. 5. zdg 68 771

Inteligentnym
słoneczny, Wielkie Garbary 4 — 6 zdg 68 775

Pokój
małżeństwu tanio. Czartoria 8 — m. 6. zdg 68 778

Pokój
czysty, centralne ogrzewanie — elektryczność. Śniadeckich 82, mieszkanie 2. zdg 68 780

Pokój
wynajmie. Wrocławska 10 m. 1 zdg 68 784

Pokój
front

Pokój
wolny 1 2. Wierzbiedce 26 Zap.
k. I. prawo. Zdz 68 925

Dwuosobowy
wzruszeniem pianino elektrycz-
ność łazienka. Stroma 7. m. 6.
Zdz 68 933

Elegancki
pokój i dwuosobowy. Kaponiera.
Bukowska 9 m. 1. Zdz 68 922

Pokój
wynajme. Rep. Dąbrowskiego 5
przy Moście Teatralnym.
Zdz 68 914

Pokój
do wynajęcia. Działyskich 8,
III. lewo. Zdz 68 941

Pokój
pokój także przyjeżdżnym Krę-
ta 4 II. prawo. Zdz 68 921

Blisko
Dopu Akademickiego i Teatru
Wielkiego ładny pokój do wynaj-
ęcia od 1 2. Waly Leszczyńskie-
go 2 mieszkanie 1. parter lewo.
Zdz 68 942

Pokój
ogrzany. Elektryczność. fortepian.
Grunwaldzka 33 m. 3.
Zdz 68 935

Dwuosobowy
frontowy. Łakowa 21. m. 17.
Zdz 5 146

Pokój
wynajme. Żydowska 27 m. 5.
— elektryczność. Zdz 68 943

Jasna 6/7
wejscie Krasieńskiego 2 mieszka-
nie 1. Intelekcji. Zdz 68 947

Wspólny
panu. Słowackiego 39 — 3.
Zdz 68 948

Panienkom
inteligentnym skromny. Poczta
21 — 4. Zdz 68 921

Próżny
duży pokój do wynajęcia od 1 2.
Zacisze 3 m. 5. Zdz 68 930

Ładny
z wygodami nań (now) blisko
Uniwers farmaceutycznego —
bez. Stolarska 1 m. 18.
Zdz 68 962

Pokój
umeblowany centralne. łazienka.
Głoda Chelmońskiego 1.
Zdz 68 959

1-2
pokoje komfortowe. telefonem.
fortepianem ewent. na biuro I.
piętro śródmieście. Oferty Kurjer
Poznański Zdz 68 957

Pokój
1-2 osobowy. pocel pożądana.
Łakowa 19 m. 5. Zdz 68 936

Pokój
Poznańska 42 m. 1. Zdz 68 948

Elegancki
Działyskich 8. m. 6. Zdz 68 968

TEATRY

Teatr Wielki (Opera): Dziś
„Manon” występ „Z Fe-
dyczkowskiej i J. Popław-
skiego.
Czwartek, 26. 1. „Dorina”

Teatr Nowy: Dziś „Szukam
prawdy”.
Czwartek, 26. 1. „Szukam
prawdy”.
Piątek, 27. 1. „Szukam
prawdy”.
Sobota, 28. 1. „Szukam
prawdy”.

Komedja Muzyrna: Dziś —
Teatr nieczynny z powodu
próby generalnej rewji
monstre „Spotkały się dwie
Marysie”.
Czwartek, 26. 1. „Spotkały
się dwie Marysie”.
Piątek, 27. 1. rewja karna-
walowa „Spotkały się dwie
Marysie”.
Sobota, 28. 1. rewja karna-
walowa „Spotkały się dwie
Marysie”.

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Kino-manjak”
Aurora: „Tajemniczy Zabój-
ca” — Charlie Chaplin
Corso: „Pieśń Caballera oraz
Ta albo żadna”.
Celoseum: „Chicago miasto
grzechu”
Muza: „Sewilla miasto mi-
łości”
Metropolis: „Nenita kwiat z
Hawanny”
Oaza: „Księżna Łowicka”.
Orzel: „Wawóz zaginionych
ludzi”
Odeon: „Białe Noce”.
Renaissance: „Zbieg z Galer”
Roxy: „Trzej Przyjaciele”.
Słońce: „Czar Jej oczu”.
Słkns: „Jej grzech”.
Tecza: „Kochanka z Tahiti”.
Wilsona: „Pokusy Europy”.

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
centrum, ciepłego, sympatyczne-
go, ewentualnie fortepianem
Złogoszenia Kurjer Poznański
Zdz 68 748

Próżny
osobny wchód duży, możliwie
śródmieście. Oferty Kurjer Poz-
nański Zdz 68 792

Urządnic
szuka pokoju umeblowanego ko-
ło Kuratorium. Oferty Kurjer
Poznański Zdz 68 801

Pani
poszukuje pokoju niekrepusace-
go, osobne wejście śródmieście.
ca. 35-40 zł Oferty Kurjer Poz-
nański Zdz 68 725

2 pokoi
na biura, centrum, możliwie tele-
fonem. Złogoszenia Kurjer Pozn.
Zdz 68 742

Niekrepujący
elektryczność św. Marcin lub w
pobliżu ewent. utrzymaniem ce-
na Kurjer Poznański Zdz 68 773

Pokój
ciepły z utrzymaniem, tam pan.
Oferty Kurjer Pozn. Zdz 68 697

Niekrepującego
ciepłego w pobliżu Starog. Ry-
nku, osobne wejście z klatki tele-
fonu łazienka, poszukuje od I.
II. emer. officer. Oferty z ceną
Kurjer Poznański Zdz 68 702

2 pokoje
próżne centralnym ogrzewaniem
elektryka łazienka usługa od I
manca dla 2 osób poszukiwane.
Oferty Kurjer Pozn. Zdz 68 713

Student
poszukuje od 1 lutego ładnego po-
koju z utrzymaniem bez. Oferty
Kurjer Poznański Zdz 68 715

Skromnego
pokoju fortepianem śródmieście
szuka panienska Złogoszenia Kur-
jer Poznański Zdz 68 848

Starsze
bezpłatne małżeństwo próżnego
pokoju w śródmieściu. Oferty
Kurjer Poznański Zdz 68 847

Małżeństwo
bezpłatne poszukuje pokoju z u-
zymaniem kuchnia. Oferty ceną
Kurjer Poznański Zdz 68 808

Pokoju
z fortepianem utrzymaniem lub
bez poszukuje. Oferty Kurjer
Poznański Zdz 68 820

Niekrepującego
do 30 zł. poszukuje. Oferty Kur-
jer Poznański Zdz 68 903

Poszukuje
dużego, słonecznego ciepłego po-
koju z fortepianem ewent. z pen-
sjonatem od 1 2. Oferty z poda-
niem ceny do „Par” pod 53.165
Pg 8 151 53.165

Niekrepującego
centrum, elektryka słonecznego
pan. Oferty Kurjer Pozn.
Zdz 5 145

Urządnic
państwowy poszukuje 2 pokoi
próżnych. Oferty Kurjer Pozn.
Zdz 68 952

13 LOKALE

Wysokie sutereny
ul. Słowackiego 18 5 dużych po-
koi. Jako ubikacje handlowe wy-
dziejawie od zaraz. Złogoszenia
telefon 66-59. Pg 7 820-43 100

Kupię
lub wydzierżawię możliwie próż-
ny lokal nadający się na skład
cukierków Oferty Kurjer Pozn.
Zdz 68 863

14 DZIERŻAWY

Dobra egzystencja
Hotel restauracja ze sala do za-
baw kompletnym urządzeniem i
mieszkaniami i zaizolowaniem w ruch-
liwym mieście zaraz do wynajęcia.
Złogoszenia — Jan Szepepański.
Wrocławia Miłosałwska 11.
Zdz 68 717

Blisko Poznania
dzierżawa
trzystamorgowa
żywym, martwym inwentarzem.
właściciela. objęcie 7 000 Nowak.
Kramarska 15 telefon 16-59.

Dzierżawy
ogrodnicza poszukuje najchę-
tniej w majątku przy mieście.
Złogoszenia Kurjer Poznański
Zdz 68 958

15 LETNISKA I UZDROWISKA

Zakopane
Willa „Zozo”. Parcele urzędni-
cze Pokoje z doskonałym utrzy-
maniem, komfort od 6-8 zł
dziennie. Zdz 68 730

22 ROZMAITE

Plisowanie
merekę, okretkę, dziurki, deka-
tyzowanie, obciążanie guzików,
nadrabianie stóp, hafty, mono-
gramy najtaniej — „Haftoplis”
Stary Rynek 10. wejście Kurza-
noga. Filja Romana Szymańskiego
go (Plac Świętokrzyski).
Pg 4 724-13.14

Włosów

wypadanie, lupież, łysina, us-
wa „Esencia chinowo-chmielo-
wa” i „Mydło chinowo-chmielo-
we” (z kougkiem). Sprzedają
apteki i drogerie. ng 6 614

Swetry
kostiumy, mundurki włóczkowe
wykonuje solidnie, przerabia
„Tricot”. Poczta 23.
Pg 7 880-3.19

Pracownia
Garsetów
„Wanda”
Gorsaty na miarę
Gorsety gotowe —
Pasy do cięży —
Paseczki sportowe
Biustonosze wszelkie
rodzaju Repara-
cje garsetów.
Ratajczaka nr 27
parter. Zdz 68 822

Obiadów
dobrych szukam zaraz. Oferty
Kurjer Poznański Zdz 68 800

Najtaniej
bo z pierwszej ręk naprawia
przerabia wszelka biżuteria oraz
nowa wykonuje na zamówienie.
Obrączki ślubne bardzo tanio. W.
Kielczewski, złotnik-juwiler — z
praktyką paryska, plac Wolno-
ści 7, I. Zdz 68 724

Szukam
maszyny do pisania miesiąc za
wynagrodzeniem. Oferty Kurjer
Poznański Zdz 68 721

Księgowość uproszoną
zaprowadzam tanio — także po-
zamięskowo Oferty Kurjer Poz-
nański Zdz 68 850

Strojenia
reparacje fortepianów wykonuje
pierwszorzednie, tanio. Filleki.
Poczta 23. mieszkanie 5.
Pg 7 819-153

Chiromantka
wschodnia, sławy wszechświata
we wróży. Plac Bernardyński
3, II. Zdz 68 900

Maskowe
kostiumy wypożyczam tanio. Pół-
wiejska 24 parter prawo.
Zdz 68 950

16 OSOBISTE

Pani
która zabrała reczniki jest znana
proszę zwrót. Kanał Poczta 3.
Zdz 68 886

23 OZENKI

Pomorzaniek
katolik kupiec, lat 23 poszukuje
panny z majątkiem w celu ma-
rymonialnym. Poważne oferty z
fotografią Kurjer Poznański
Zdz 68 807

Kawaler
lat 28. przyjetny, średniego
wzrostu, posiadający 10 000 zł ro-
żówki i stałe miesięczne zspora-
czenie 300 zł poszukuje ta droga
odpowiedniej żony. Majątek dla
wspólnego dobra pożądanym. Zło-
szenia możliwie z fotografią kie-
rować proszę do Kurjera Poznań-
skiego pod Zdz 68 901

25 MUZYKA

Fortepian
do wynajęcia. 10 złotych mie-
siecznie. Złogoszenia Kurjer Poz-
nański Zdz 68 799

Accordeon
120 basów, najlepszy włoski fa-
brykat, mało używany, korzyst-
nie sprzedam gotówka. Adres
Kurjer Poznański Zdz 68 734

7 zł

początki fortepianu poza domem
udzielę uczennicy Szkoły Muzycz-
nej. Oferty Kurjer Poznański
Zdz 68 791

Pianista
rutynowany z repertuarem (acor-
deon) jazz-bandzista z miłym spie-
wem potrzebni od 1 lutego. Jan
Jakubowski (Ostrow (Włkp.)
Zdz 68 862

24 NAUKA

Francuskiego
przygotowanie matury udziela
nauczyciel Francuz. Oferty Kur-
jer Poznański Zdz 68 423

Szkoła Tańca
Mikolajczak - Kledecka
Poczta 29 Kurs 10 złotych.
Pg 7 854 56.3

Języki
Angielski — francuski — niemiec-
ki! Kursy fonetyczne Prof. Aren-
da. „Fon6” 27 Grudnia 5.
Zdz 68 619

Kursy
stenożrafii, księgowości, pisa-
nia maszyną od 1 lutego. Ogro-
dowa 16 II. Zdz 67 621

Kto
wyczy w miesiącu robótki filet?
Oferty Kurjer Pozn. Zdz 68 738

Studentka
udziela francuskiego, niemieckiego
oraz inne lekcje. Oferty Kur-
jer Poznański Zdz 68 706

Cherche
conversation Oferty Kurjer Poz-
nański Zdz 68 831

3 lekcje tańca

Makowskiego
wystarczy. Plac Wolności 14 a.
Pg 8161-53.167

26 ROZRYWKA

Miły
pobyt polera „Paryżanka”. Pół-
wiejska 30. Koncert. Zdz 68 928

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych

Książkowa samodzielna
pisze biegle na maszynie za je-
zyk polski i niemiecki szuka po-
sady. Oferty Kurjer Pozn.
Zdz 67 164

Stenotypistka
biegła szuka posady na prowincji.
Oferty Kurjer Pozn. Zdz 66 238

Ogrodnik
kawaler lat 25 specjalność kwia-
ciarstwo warzywa poszukuje po-
sady w majątku lub handlowe.
Oferty Kurjer Poznański
Zdz 68 508

Służąca
z samodzielnym gotowaniem szu-
ka posady do wszystkiego od 1.
Oferty Kurjer Poznański
Zdz 68 507

Rybak
hodowca karpki, zajmie się również
podwórzem lub polowaniem po-
szukuje posady. Oferty Kurjer
Poznański Zdz 68 534

Bilansista
rutynowany poszukuje posady za
kłada księgi prawidłowo rezulu-
je. Oferty Kurjer Pozn.
Zdz 67 320

Student
kończący w czwarte prawo po-
szukuje posady u adwokata u
którego później aplikowałby. —
Miejscowość obojerna, Poznań
Ostrobramska 21 mieszkanie 7.
Zdz 67 853

Pani
samotna inteligentna w średnim
wieku, ze skromnym wymaga-
niami przyjmie posadę zarzą-
dczyni domu i opieki nad
dziećmi. Złogoszenia Kurjer
Poznański Zdz 68 374

Poszukuje
posady od 1 2. z dobrym goto-
waniem do wszystkiego. Miej-
scowość obojerna. Oferty Kurjer
Poznański Zdz 68 752

Panienska
z dobrym gotowaniem, znająca
także szycie, haftowanie, z do-
brymi świadectwami poszukuje
posady za pokojowa lub do
wszystkiego od 1 2. Oferty Kur-
jer Poznański Zdz 68 722

Ekspedjentka
z dobrej rodziny poszukuje po-
sady z kaucją do piekarni cukier-
ni. Oferty Kurjer Poznański
Zdz 68 744

Panienska
inteligentna poszukuje pracy za-
raz najchętniej do dwóch stars-
szych osób lub osoby samotnej,
za małym wynagrodzeniem. —
Oferty Kurjer Poznański
Zdz 68 767

Pielęgniarka
szuka posady do chorego lub do
noworodka. Oferty Kurjer Poz-
nański Zdz 68 693

Szofer
kawaler, 5-letnia praktyka 3 la-
ta ostatnie posiadzie szuka po-
sady z utrzymaniem. Złogoszenia
Kurjer Poznański Zdz 68 699

Bona - freblanka
czysta długoletnia praktyka mó-
gąca pomóc w nauce szycie, ro-
bótki, poszukuje posady. Oferty
Kurjer Poznański Zdz 68 704

Panienska
z dobrego domu poszukuje po-
sady do dzieci wyrzeczenia pani do-
mu pomoc w nauce szycie za
małym wynagrodzeniem Oferty
Kurjer Poznański Zdz 68 705

Sierota
lat 21 z oskolwiek gotowaniem.
szuka posady od 1. Łaskawe ofer-
ty Kurjer Poznański Zdz 68 716

Osoba
lat 35 zajmie się gospodarstwem,
oszczędne gotowanie. Oferty Kur-
jer Poznański Zdz 68 739

Służąca
bez wprawy i gotowania do re-
stauracji poszukuje posady zaraz
lub od 1. Oferty Kurjer Pozn.
Zdz 68 842

Krawcowa
pierwszorzedna szuka posady w
dom. Oferty Kurjer Poznański
Zdz 68 839

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami samo-
dzielne gotowaniem poszukuje
posady do wszystkiego od 1 2.
Oferty Kurjer Poznański
Zdz 68 835

Ogrodników
wykwalifikowanych wszystkich
dziedzic polera Centralny Zwią-
zek Zawodowych Ogrodników
Poznań Gąsiołowskich 10
Zdz 68 418

Pani
inteligentna lat średnich szuka
posady kasjenski, biurowej, star-
szej ekspedjentki lub prowadzą-
cej jakakolwiek filje. Gwarancja
kamienica Poznania. Oferty Kur-
jer Poznański Zdz 68 956

Krawcowa

dobra poszukuje posady poza dom
1 50 zł. Oferty Kurjer Poznański:
Zdz 68 908

Panienska
z ukończoną Szkoła Wydziałowa
umiejąca pisać na maszynie po-
szukuje odpowiedniej posady —
Oferty Kurjer Poznański
Zdz 68 805

Bufetowa
poszukująca zna obsługę gości
poszukuje posady Oferty Kurjer
Poznański Zdz 68 806

Sierota
szuka posady do wszystkiego z
gotowaniem Oferty Kurjer Poz-
nański Zdz 68 829

1 000 — 1 500 zł
kaucją względnie pożyczki złote
za uzyskanie posady książkowego
kasjera, magazyniera albo inel
najchętniej w młynie lub przed-
siębiorstwie pokrewnem (prakty-
ka zbożowa - maczna). Poważne
referencje. Łaskawe oferty do
Kurjera Poznańskiego Zdz 68 861

Pracząca
uczciwa czysto pierze — Oferty
Kurjer Piznański Zdz 68 858

Dla
panienki inteligentnej szukam
posady do dzieci. Złogoszenia Kur-
jer Poznański Zdz 68 797

Panienska
z prowincji była uczennicą szkoły
muzycznej i fortepianu, język
niemiecki przyjmie posadę do
dzieci lub inną wymaganą skro-
mnie Oferty Kurjer Poznański
Zdz 68 932

Służąca
uczciwa pracowita dobrymi świa-
dectwami poszukuje posady od 1.
2. w lepszym domu. Oferty Kur-
jer Poznański Zdz 68 911

Posługaczka
uczciwa gotowaniem szuka pracy
zaraz. Oferty Kurjer Poznański
Zdz 68 915

Szukam
posady woźnego lub kierownika
filii piekarskiej lub innej z kau-
cją 200 zł. Złogoszenia Kurjer
Poznański Zdz 68 903

Student
z praktyką biurowa znajomość
administracji szuka posady bio-
rowej lub innego zajęcia za kau-
cją 200 zł. Oferty Kurjer Pozn.
Zdz 68 894

Spokojna
uczciwa dziewczyna poszukuje
posady do dzieci, chętnie do sa-
motnej osoby bez spania. Pier-
wszorzedne świadectwa i referen-
cje. Oferty Kurjer Pozn.
Zdz 68 893

Pokojowa
poszukuje posady, ewentualnie do
wszystkiego. Oferty Kurjer Poz-
nański Zdz 68 892

Cukiernik
z dobrymi świadectwami poszu-
kuje posady. Oferty Kurjer Poz-
nański Zdz 68 891

Prośba
Bety kupiec kateka, chorowity,
ojciec 7 drobnych dzieci bez środków
utrzymania znajduje się w
upokamern położeniu prosi P. P.
Kupców fabrykantów o przyje-
cie swej sary 15 lat i córki 17
lat do lek ch prac. Złogoszenia
Kurjer Poznański Zdz 68 961

Książkowa
maszynista szuka posady popo-
łudniu Skromne wynagrodzenie.
Oferty Kurjer Poznański
Zdz 68 885

28 WOLNE MIEJSCA

Zbożowiec
do spółdzielni z młynem, kaucją
wymagana Złogoszenia Kurjer
Poznański Zdz 68 610

Inkasant (ka)
na miasto Poznań kaucja 500 zło-
tych potrzebny prowizja 50 do
100 złotych miesięcznie Złogosze-